

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα

Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία,
Ανθρωπολογία

Διπλωματική Εργασία

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ
ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ (1980-1992): Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

Αναστάσιος Παππάς

Επιβλέπων καθηγητής: Αθανάσιος Τσούμας

Πάτρα, Φεβρουάριος 2023

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ
ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ (1980-1992): Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ *ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ*
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

Παππάς Αναστάσιος

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής

Αθανάσιος Τσούμας

Μέλος Σ.Ε.Π

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Μιμήνα Πατεράκη

Μέλος Σ.Ε.Π

Πάτρα, Φεβρουάριος 2022

Ευχαριστίες

Μέσα από αυτή την διπλωματική εργασία, βρίσκω την ευκαιρία να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου στο Ε.Α.Π, που μου δίδαξαν πολύ περισσότερα από όσα μπορούσα να φανταστώ ό,τι θα μπορούσα να πάρω από αυτούς. Με την βοήθειά τους μου ανοίχτηκε ένας νέος δρόμος μέσα σε τομείς που δεν γνώριζα ότι υπήρχαν. Μπόρεσα να δω τον αθλητισμό μέσα από την Ιστορία, την Κοινωνιολογία, και την Ανθρωπολογία και έτσι να βλέπω τον αθλητισμό, που τόσο αγαπώ, με μια άλλη ματιά πολύ πιο καθαρή και μπορώ να πω και με κριτική σκέψη απέναντι σε ό,τι γίνεται μέσα αλλά και γύρω από αυτόν.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κύριο Παναγιώτη Παπαχρήστο, που είναι και η αφορμή μου για να πραγματοποιήσω αυτή την διπλωματική εργασία, γιατί κατόρθωσε να δημιουργήσει ένα σύλλογο σε μία πόλη που δεν υπήρχαν καν αθλητικές υποδομές. Με προσωπική δουλειά του ίδιου, αλλά και μερικών άλλων ο σύλλογος του Α.Γ.Ο.Φ έχει καταφέρει να αφήσει ιστορία ειδικά το τμήμα του τένις. Φυσικά θέλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους που κάναμε μαζί αυτό το ταξίδι γνώσης και κυρίως την Χρύσα Γκοσδή και την Ιουλιανή Κοττάκη για την βοήθεια που μου πρόσφεραν σε αυτή την διπλωματική. Τέλος θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου που με άντεξε σε αυτό το δύσκολο ταξίδι.

Περίληψη

Η εργασία αυτή επιχειρεί να μελετήσει την αθλητική, κοινωνική και πολιτισμική ταυτότητα του αθλητισμού στην κωμόπολη της Φιλιππιάδας του νομού Πρεβέζης. Ειδικότερα διερευνάται το πλαίσιο συγκρότησης και λειτουργίας του *Αθλητικού και Γυμναστικού Ομίλου* της πόλης κατά την περίοδο 1980-1992. Το ερευνητικό έργο στηρίχθηκε στον αφηγηματικό λόγο μελών του αθλητικού Ομίλου που πρωτοστάτησαν στις διαδικασίες συγκρότησής του και οι οποίοι μας παραχώρησαν βιογραφικές αφηγηματικές συνεντεύξεις. Κύριο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας είναι η αναζήτηση των διαδικασιών που οδήγησαν στην ίδρυση του συγκεκριμένου αθλητικού Ομίλου, όπως τις βίωσαν εκείνοι που αποτέλεσαν την ηγετική ομάδα του Ομίλου τη συγκεκριμένη περίοδο λειτουργίας του. Για το λόγο αυτό λήφθηκαν τέσσερεις αφηγηματικές συνεντεύξεις. Η μελέτη είχε ως μεθοδολογική αφετηρία τη βιογραφική προσέγγιση, που προτείνει τη χρησιμοποίηση των ιστοριών ζωής ως πλαίσιο ανάλυσης των κοινωνικών δομών και τη διατύπωση θεωρητικών συμπερασμάτων. Μέσα από την ανάλυση του ερευνητικού υλικού της εργασίας αναδεικνύονται σημαντικά στοιχεία των διεργασιών που οδήγησαν, τα συγκεκριμένα άτομα της μελέτης μας, στην ανάληψη πρωτοβουλιών ίδρυσης του αθλητικού Ομίλου.

Λέξεις – Κλειδιά: Αθλητικός Γυμναστικός Όμιλος Φιλιππιάδας, Αθλητισμός, Αθλητικοί Σύλλογοι, Βιογραφικές αφηγήσεις.

Sport in Filippiada through biographical narratives (1980-1992): The case of *Athletic and Gymnastics Organisation of Filippiada*.

Anastasios Pappas

Abstract

This study is trying to investigate the athletic, social and cultural identity of athleticism in the small town of Filippiada, in the prefecture of Preveza. In particular this study is looking into the formation framework and the operation of the *Athletic and Gymnastics Organization* of Filippiada between 1980-1992. The research is based on the narration of members of the athletic and organization, leading the process of formation, who granted us biographical interviews. The main research query of this study is the pursuit of the procedures that led to the foundation of the athletics organization, as experienced by those who were the leading team of the organization at that particular period of time for that reason four narrative interviews were taken. The study had as a methodology start line the biographical approach, which suggests the use of live stories as a frame analysis of social structures and the phrasing of theoretical conclusions. Through the analysis of the research material of this study, important evidence of the procedure which led, those particular people of our study, to the assumption of initiatives to establish the athletics organization.

Keywords

Athletics and Gymnastics Organisation of Filippiada, Sport, Sports Clubs, life Stories.

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract	vi
Εισαγωγή.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	3
Το Θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας	3
1.1 Σπορ, Αθλητικά Σωματεία και Κοινωνικότητα	5
1.2 Η Συγκρότηση Αθλητικών Συλλόγων. Μια Ιστορική αναδρομή	7
1.3 Αθλητικοί Σύλλογοι στην Ήπειρο μέχρι την ίδρυση του Α.Γ.Ο.Φ.	9
1.4 Ο ρόλος της τοπικότητας στη Συγκρότηση Αθλητικών Σωματείων.....	9
1.5 Η θέση της Γυναίκας στα Αθλητικά Σωματεία	10
1.6 Ο ρόλος των Κοινωνικών Στρωμάτων στην Συγκρότηση Αθλητικών Συλλόγων...	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.....	13
Μεθοδολογία της έρευνας.....	13
2.1 Σκοπός της έρευνας.....	14
2.2 Η Μεθοδολογία Συλλογής και ανάλυσης του Ερευνητικού Υλικού	15
2.3 Οι βιογραφικές αφηγήσεις	16
2.4 Η Διαδικασία Συλλογής των Βιογραφικών Αφηγηματικών Συνεντεύξεων	17
2.5 Οι Ηθικοί και Δεοντολογικοί Περιορισμοί της Έρευνας.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.....	20
Ανάλυση των Αφηγήσεων	20
3.1 Η συγκρότηση του Αθλητικού Γυμναστικού Ομίλου Φιλιππιάδας.....	20
3.2 Οι σκοποί Ίδρυσης του Αθλητικού Ομίλου	23
3.3 Η παρουσία της Γυναίκας ως Αθλητικό και Διοικητικό Μέλος του Ομίλου	24
3.4 Η Κοινωνική Διαστρωμάτωση των Μελών του Ομίλου	25
3.5 Τα Αθλητικά τμήματα του Ομίλου	26
3.6 Ο Αθλητικός Όμιλος Φιλιππιάδας και η Γυμναστική Ακαδημία Σόφιας	27
3.7 Η πορεία του Ομίλου	29
Συμπεράσματα	31
Βιβλιογραφία.....	34
Παράρτημα Α: Συνεντεύξεις.....	36
Παράρτημα Β: Φωτογραφίες και αποκόμματα από εφημερίδες.....	49

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

- Α.Γ.Ο.Φ: Αθλητικός Γυμναστικός Όμιλος Φιλιππιάδας
- Δ.Σ: Διοικητικό Συμβούλιο
- Α.Ο.Α: Αθλητικός Όμιλος Αντισφαίρισης
- Ε.Φ.Ο.Α. : Ελληνική Φίλαθλη Ομοσπονδία Αντισφαίρισης
- Ο.Α. : Όμιλος Αντισφαίρισης
- Ε.Π.Σ. : Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων
- Σ.Ε.Γ.Α.Σ. : Σύνδεσμος Ελληνικών Γυμναστικών και Αθλητικών σωματείων
- Α.Γ.Σ. : Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος
- Α.Ο. : Αθλητικός Όμιλος
- Α.Π.Σ. : Αθλητικός και Ποδοσφαιρικός Σύλλογος
- Ε.Α.Σ.Α: Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής

Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονείται μέσα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία» της σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π). Με την εργασία μας αυτή θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε την δράση μίας κοινωνικής ομάδας με σκοπό να δημιουργήσουν μία κοινωνική συλλογικότητα, έναν αθλητικό σύλλογο, την συγκεκριμένη χρονική στιγμή σε μία περιοχή της Ηπείρου όπου δεν υπήρχαν αθλητικές υποδομές αλλά και άλλα αθλητικά σωματεία εκτός του ποδοσφαίρου. Θα προσπαθήσουμε μέσα από την ανάλυση των βιογραφικών συνεντεύξεων που πήραμε από τους πρωταγωνιστές να απαντήσουμε στα ερωτήματα που θα θέσουμε σε επόμενο κεφάλαιο.

Το αντικείμενο αυτής της εργασίας αποτελεί το ιστορικό ίδρυσης ενός αθλητικού συλλόγου του *Αθλητικού Γυμναστικού Ομίλου «Α.Γ.Ο.Φ.»* στη Φιλιππιάδα του νομού Πρεβέζης στην Ήπειρο. Η εργασία επιδιώκει να επεξεργαστεί το διαμεσολαβημένο λόγο των βιογραφικών-αφηγηματικών συνεντεύξεων των συντελεστών ίδρυσης του *Αθλητικού Γυμναστικού Ομίλου Φιλιππιάδας*, (Α.Γ.Ο.Φ.). Οι βιογραφικές συνεντεύξεις εκτείνονται χρονικά από το 1980, που είναι και η ημερομηνία ίδρυσης του εν λόγω συλλόγου, μέχρι το 1992 όπου έχουμε και την απομάκρυνση του ιδρυτή λόγω επαγγελματικών του υποχρεώσεων.

Σκοπός της διπλωματικής μας εργασίας είναι να καταγράψει και να μελετήσει τις αφηγηματικές ανασυγκροτήσεις των εμπειριών των ιδρυτικών μελών της συλλογικότητας κατά την πρώτη δεκαετία δραστηριοποίησής της. Οι εμπειρίες τους αυτές οδηγούν στην υποκειμενική αντίληψη των διεργασιών και διαδικασιών που οδήγησαν τους συγκεκριμένους ανθρώπους, αυτή την χρονική περίοδο και στο συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, να συγκροτήσουν μια αθλητική συλλογικότητα όπως ο Α.Γ.Ο.Φ. Οι καταγραφές αυτές αποτελούν ιστορίες ζωής που παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις, ακολουθούν ένα κοινό πρότυπο βιογραφικής διαδρομής με ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά, πρωτίστως τη διαδικασία συγκρότησης της συγκεκριμένης αθλητικής συλλογικότητας.

Μέσω της ποιοτικής έρευνας που διενεργήσαμε θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε και στα ερωτήματα που έχουμε θέσει με αυτήν την εργασία μας. Θα ερευνήσουμε τον τρόπο που δημιουργήθηκε η συγκεκριμένη κοινωνική συλλογικότητα, αν η τοπικότητα έπαιξε

κάποιον ρόλο σε αυτό, την θέση της γυναίκας μέσα στο σύλλογο, από ποια αθλήματα αποτελούνταν, και αν έπαιξε ρόλο η γνωριμία του συλλόγου με την γυμναστική ακαδημία της Σόφιας. Αυτά τα ερωτήματα θα προσπαθήσουμε να τα απαντήσουμε στο τελευταίο κεφάλαιο μας βασιζόμενοι στην ανάλυση των βιογραφικών συνεντεύξεων που έχουμε από τους πρωταγωνιστές αυτού του κοινωνικού σχηματισμού όπως ο Α.Γ.Ο.Φ.

Η εργασία αυτή, διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται η ανάπτυξη του θεωρητικού πλαισίου πάνω στο οποίο θα στηρίζεται η εργασία αυτή. Θα αναπτύξουμε λοιπόν το θεωρητικό πλαίσιο που θα χρησιμοποιήσουμε για να μπορέσουμε να συλλέξουμε, αλλά και να αναλύσουμε τα αποτελέσματα της έρευνάς μας. Θα μιλήσουμε για την κοινωνική σημασία του αθλητισμού και για τα αθλήματα, σπόρ και ποια είναι η προέλευσή τους. Θα κάνουμε μία αναφορά στους αθλητικούς συλλόγους στην Ελλάδα και μία αναφορά στους συλλόγους που υπήρχαν στην Ήπειρο μέχρι το 1980 την περίοδο που μας ενδιαφέρει χρονικά στην εργασία μας. Θα ψάξουμε να βρούμε αν έχει παίξει ρόλο η τοπικότητα στον αθλητισμό και θα κάνουμε μία ανάλυση για το τένις στην Ελλάδα διαχρονικά από την έναρξή του ως το 1980 που είναι η έναρξη του Α.Γ.Ο.Φ. Τέλος θα δούμε τον ρόλο που έπαιξε η έμφυλη διάσταση όπως και ποια είναι τα κοινωνικά στρώματα που ασχολήθηκαν με τα αθλήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τη μεθοδολογία της έρευνας που ακολουθήσαμε. Θα δούμε τον σκοπό της έρευνας όπως και το αρχειακό υλικό που βρήκαμε. Θα έχουμε την μεθοδολογία που ακολουθήσαμε στην εργασία μας αλλά και το δείγμα που αναλύσαμε και τα δεδομένα που συλλέξαμε. Μετά θα παρουσιάσουμε τους ηθικούς και δεοντολογικούς περιορισμούς που αντιμετωπίσαμε.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα επιχειρηθεί η ανάλυση των δεδομένων για την δημιουργία του συλλόγου, τον σκοπό της ίδρυσής του, την γυναίκα και τη θέση που είχε μέσα στον σύλλογο και ποια ήταν τα αθλήματα που υπήρχαν στο σύλλογο. Μετά θα δούμε τη σχέση του Α.Γ.Ο.Φ με την γυμναστική ακαδημία της Σόφιας αλλά και τα οφέλη που αποκόμισε ο σύλλογος από αυτή την συνεργασία. Η εξέλιξη του συλλόγου είναι αυτό που θα μας κλείσει αυτό το κεφάλαιο. Η εργασία μας θα ολοκληρωθεί με τα συμπεράσματά μας όπου θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τι κάναμε με την εργασία μας αυτή και αν μπορέσαμε να απαντήσουμε τα αρχικά μας ερωτήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Το Θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας

Σύμφωνα με τον Grant Jarvie η εξερεύνηση του πεδίου του αθλητισμού είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση, γιατί δεν μπορείς να καταλάβεις απόλυτα τη σύγχρονη κοινωνία αλλά και την κουλτούρα, αν δεν έχεις την γνώση και αυτού του πεδίου.

Αυτό που αποκαλούμε σήμερα αθλητισμό και χρησιμοποιούμε την αγγλική λέξη «sports», είναι γέννημα της δυτικοευρωπαϊκής νεωτερικότητας. Αποτελεί κοινωνικό, αλλά και πολιτισμικό φαινόμενο και υπάρχει στις ρίζες των σύγχρονων κοινωνιών και εξελίσσεται με αυτές, αφού αποτελεί μέρος της δομής αλλά και της οργάνωσης της κοινωνίας. Άρα είναι δύσκολο να καταλάβουμε αυτές τις κοινωνίες χωρίς να έχουμε καλή γνώση και κατανόηση του αθλητισμού. Για να κατανοήσουμε αυτό το φαινόμενο, πρέπει να αποτελεί για τις κοινωνικές επιστήμες ένα διακριτό αντικείμενο, ισοδύναμο με τα άλλα αντικείμενα έρευνας και θεωρητικής αναζήτησης, όπως είναι η εργασία ή η επικοινωνία.

Η ενσωμάτωση του αθλητισμού και οι πρακτικές της άσκησης του σώματος στην κοινωνική θεωρία και στις κοινωνικές επιστήμες ήταν, για την Ελλάδα αλλά και διεθνώς, μια δύσκολη διαδικασία γεμάτη εμπόδια και αντιστάσεις. (Ζαϊμάκης, Γ. Φουρναράκη, Ε. 2015: 10-11).

Γύρω από τη κοινωνιολογία του αθλητισμού έχουν αναπτυχθεί αρκετές θέσεις παραδειγμάτων κοινωνιολογικής θεωρίας του αθλητισμού, που έχουν επικρατήσει τις τελευταίες δεκαετίες. Πάνω σε αυτές βασίζονται οι περισσότερες έρευνες που αφορούν τον αθλητισμό. Μία από αυτές είναι και η *Ερμηνευτική* σχολή που έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνιολογίας των σπορ, αλλά και επηρεάζει τη σχετική έρευνα ακόμα και ως τις μέρες μας. Η ερμηνευτική βασίζεται στις θέσεις του Weber για την κοινωνιολογική κατανόηση αλλά και για τη σημασία του υποκειμενικού νοήματος. Η βεμπεριανή κοινωνιολογία των σπορ έχει εστιάσει στα σύνθετα νοήματα και στις ταυτότητες που εμφανίζονται από τους κοινωνικούς δράστες κατά την διάρκεια των αθλητικών συμβάντων. Αξιοποιεί ποιοτικές μεθοδολογίες της κοινωνικής έρευνας για να μπορέσει να δείξει τα νοηματικά συστήματα που χαρακτηρίζουν τους κόσμους των σπορ. Οι κοινωνιολογικές αυτές έρευνες λαμβάνουν υπόψη την ομιλία των υποκειμένων που

έχουν εμπλοκή με τα σπορ, αλλά και με τον τρόπο που συγκροτούν ή διαπραγματεύονται την ταυτότητά τους. (Ζαϊμάκης, Γ. Φουρναράκη, Ε. 2015: 100-101).

Με τον όρο ποιοτική έρευνα εννοούμε μία ομάδα από μεθόδους όπως είναι η βιογραφική προσέγγιση που δεν χρησιμοποιεί ποσοτικά δεδομένα, αλλά βασίζεται σε κείμενα αλλά και πρακτικές που όμως είναι προϊόντα της ανθρώπινης συνείδησης και περιέχουν μέσα τους συμβολισμούς και νοήματα. Η επιστημολογική θεμελίωση της ποιοτικής έρευνας εμπεριέχεται στην ερμηνευτική. Η ερμηνευτική παράδοση συντίθεται από θεωρητικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις μια εκ των οποίων είναι και η κατανοούσα κοινωνιολογία του Μαξ Βέμπερ. Μια κεντρική στόχευση αυτής της διερευνητικής προσέγγισης είναι να αναζητήσει τους τρόπους νοηματοδότησης των κοινωνικών φαινομένων από τα ίδια τα κοινωνικά υποκείμενα και να φανερώσει μέσα από την ερμηνεία του λόγου και των κειμένων τους τα νοηματικά συστήματα που εμπεριέχουν τις συμπεριφορές και τις επιλογές τους, αλλά και να διερευνήσει τα κρυφά νοήματα, τις αντιφάσεις και τις αμφισημίες των κοινωνικών πρακτικών και των λόγων.

Η ποιοτική έρευνα δημιουργεί ανάμεσα στον βιωμένο κόσμο και στον επιστημονικό μια νέα σχέση. Οι κοινωνικές επιστήμες τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να μελετούν τα κοινωνικά φαινόμενα χρησιμοποιώντας τους απλούς ανθρώπους, αυτούς που συμμετείχαν στα γεγονότα που είναι προς εξερεύνηση. Τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της επιστημονικής μελέτης σαν φορέας δράσης. Ο ερευνητής στην ποιοτική έρευνα προσπαθεί να μελετήσει την κοινωνική πραγματικότητα μέσα από την καθημερινή εμπειρία, αλλά και το λόγο του υποκειμένου. Κατά συνέπεια ο κάθε κοινωνικός κόσμος είναι μοναδικός και οργανωμένος γύρω από εσωτερικά ανθρωπολογικά κριτήρια που προσπαθούμε να αναδείξουμε και να τα μελετήσουμε (Ζαϊμάκης, Γ. 2020: 14-16).

Θα πρέπει ακόμη να λάβει υπόψη και να μελετήσει το κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργούνται, αναπτύσσονται και, πιθανόν, τροποποιούνται οι κοινωνικές σχέσεις και πρακτικές.

Αυτή η ερευνητική μεθοδική δεν εστιάζει στη μελέτη μεγάλου αριθμού περιπτώσεων αλλά, αντίθετα, επιχειρεί να κατανοήσει σε βάθος την κοινωνική ομάδα που μελετά και το κοινωνικό φαινόμενο που αποτελεί το πεδίο της μελέτης. Έτσι ο ερευνητής θα πρέπει να κατανοήσει τα νοήματα και τα συστήματα ερμηνείας και αξιών, τους τρόπους ζωής, τις κοινωνικές σχέσεις και πρακτικές των υποκειμένων της μελέτης του. Αναζητά λοιπόν μια πυκνή και λεπτομερειακή περιγραφή της κοινωνικής ομάδας και του φαινομένου με στόχο τον έλεγχο της συμβατότητας με άλλες κοινωνικές ομάδες και κοινωνικές συνθήκες που

ενδεχομένως να εκδηλώνεται το συγκεκριμένο κοινωνικό φαινόμενο. Αναζητά δηλαδή κοινά στοιχεία με άλλες κοινωνικές συνθήκες, ομάδες και κοινωνικά φαινόμενα όπου τα ερευνητικά αποτελέσματα της μελέτης του μπορούν να εφαρμοστούν για την κατανόησή τους.

Για να έχουμε μια πιο αναλυτική προσέγγιση των κοινωνικών φαινομένων που θέλουμε να αναλύσουμε με την εργασία μας αλλά και για να μπορέσουμε να προσεγγίσουμε το γιατί και το πώς διαμορφώθηκαν αυτά θα στηριχθούμε πάνω στην βιογραφική προσέγγιση των κοινωνικών φαινομένων. Αποτελεί μία ξεχωριστή ερευνητική κατεύθυνση και είναι μέρος της ποιοτικής κοινωνικής έρευνας. Η έρευνα αυτή χρησιμοποιεί τις βιογραφικές αφηγήσεις θεωρώντας τες υλικό πλούσιο με κοινωνιολογικό περιεχόμενο. Ένα από τα πεδία της βιογραφικής έρευνας, είναι τα ζητήματα και οι καταστάσεις που φανερώνουν την σχέση ανάμεσα στον προσωπικό βίο και στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες. Αποτελεί καλό μέσο για να ερευνηθεί από την αυτοβιογραφία το πώς οικειοποιήθηκε τις κοινωνικές αλλαγές ο βιογράφος. Οι βιογραφικές αφηγήσεις αποτελούν κοινωνικό δεδομένο μεγάλης αξίας, γιατί μέσα από αυτές μπορούμε να ανιχνεύσουμε από την μια μεριά τους τρόπους και τις διαδικασίες με τους οποίους εγγράφονται σημαντικές κοινωνικές εξελίξεις στις ατομικές βιογραφίες. Από την άλλη μεριά ,παρατηρούμε τους τρόπους που χρησιμοποιούν οι βιογράφοι για να μπορέσουν να διαχειριστούν αλλαγή των συνθηκών της ζωής τους. (Τσιώλης, Γ. 2006).

1.1 Σπορ, Αθλητικά Σωματεία και Κοινωνικότητα

Ο αθλητισμός όπως τον ξέρουμε σήμερα δεν προήλθε από την ευθύγραμμη εξέλιξη κάποιων προηγούμενων μορφών παιχνιδιού ή σωματικής άσκησης, αλλά αποτελεί μία επινόηση της νεωτερικότητας, που από λειτουργική, αξιακή αλλά και δομική άποψη αποτελεί κάτι εντελώς διαφορετικό από τις προγενέστερες μορφές. Σε αντίθεση με το αφήγημα που υπήρχε ως προς την οικουμενικότητα αλλά και την διαχρονικότητα των αθλημάτων αποτελούν ένα νέο και νεωτερικό φαινόμενο. Τα αγωνιστικά παιχνίδια δεν έχουν άλλη σκοπιμότητα από την ψυχαγωγία, με μεγάλο βαθμό όμως κανονικοποίησης που ορίζει τους όρους τους παιχνιδιού και περιορίζει την βία μέσα σε αυτό, χωρίς όμως να χάνεται η

απολαυστική διέγερση που προσφέρει το ίδιο το παιχνίδι και μέσα από μια ελεγχόμενη ελευθερία των αισθημάτων.

Μιλάμε για κάποιες εξειδικευμένες δραστηριότητες του ξεχωριστού κοινωνικού χρόνου της αναψυχής, άγνωστο χαρακτηριστικό στις προβιομηχανικές κοινωνίες όπου δεν υπήρχε διάκριση της εργασίας και του ελεύθερου χρόνου όπως είναι σήμερα. (Ζαϊμάκης, Γ. Φουρναράκη, Ε. 2015:17-19).

Τα σπορ εμφανίστηκαν τον 19^ο αιώνα είναι κάτι διαφορετικό από τα παιχνίδια της αρχαιότητας και δεν αποτελούν την συνέχεια της σωματική άσκησης. Οι αλλαγές που συνέβησαν στην Ευρώπη εκείνη την εποχή οδήγησαν σε αυτό το νεωτερικό φαινόμενο των σπορ που είναι μέρος μιας ευρύτερης κοινωνικής, δημογραφικής και πολιτισμικής αλλαγής. Οι άνθρωποι αρχίζουν να συνωστίζονται στις πόλεις και μαζί με την εκβιομηχάνιση αρχίζει ο χρόνος να διαχωρίζεται σε εργάσιμο και ελεύθερο χρόνο. Ταυτόχρονα η αστική τάξη εντάσσει τα σπορ, σαν κατανάλωση του ελεύθερου χρόνου, στο καινούργιο στυλ ζωής μαζί με την ένδυση και τους τρόπους συμπεριφοράς. Η ανάπτυξη των σπορ πραγματοποιήθηκε στην Βρετανία αλλά είχαμε ταχύτατη ανάπτυξη σε όλες τις χώρες της Ευρώπης αλλά και στην Αμερική. Στην Ελλάδα θα έρθουν μετά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα τα σπορ μετατρέποντας την σωματική άσκηση σε απόλαυση και ψυχαγωγία. Το πρώτο σωματείο τένις που ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1895 ονομάστηκε Lawn Tennis Club και βλέπουμε την επιρροή του βρετανικού πρότυπου των σπορ.

Ο αθλητισμός αποτελεί ένα πολύπλοκο κοινωνικό φαινόμενο που μέσα από την μελέτη του, άλλα και μέσα από τον κοινωνικό χρόνο που καταναλώνουμε για τα σπορ και τη σωματική άσκηση, μπορούμε να ανακαλύψουμε κάποιες πλευρές από την κοινωνική οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών. Από την έρευνα αυτών των πρακτικών μπορούμε να ανακαλύψουμε πτυχές του ύστερου καπιταλισμού και πως τα σπορ μετατρέπονται και αυτά σε πεδία ανισότητας σε σχέση με το φύλο, τη φυλή, την τάξη. Ο αθλητισμός και τα σπορ πλέον έχουν συνδεθεί και με την κοινωνία του θεάματος και σε παγκόσμιο επίπεδο προσαρμόζονται σε βιοπολιτικές, και τρόπους ζωής που προωθούνται από την καταναλωτική κοινωνία. (Γ. Ζαϊμάκης, 2015: 89).

Η κοινωνικότητα μπορεί, είτε μιλάμε σε ατομικό είτε σε πανανθρώπινο επίπεδο, να εφαρμόζεται σε πολλές ανθρώπινες ομάδες και μπορεί όμως να ποικίλει μέσα στην ιστορία. Μπορεί να προσδιοριστεί μέσα από μια σειρά από μεταβλητές που αλληλοεξαρτώνται μεταξύ τους όπως είναι το φύλο, το επάγγελμα και η ηλικία. Σύμφωνα με την Claire Bidart: «[κοινωνικότητα είναι] το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων, πραγματικών και βιωμένων,

που συνδέουν το άτομο με άλλα άτομα με διαπροσωπικούς και/ή ομαδικούς δεσμούς». (Κουλούρη, Χ. 1997: 28-29).

Αυτό που θα προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε με την εργασία μας είναι κατά πόσο η ίδρυση του Αθλητικού Σωματείου που ερευνάμε στηρίχτηκε στην άτυπη και ιδιωτική κοινωνικότητα των μελών, που ήταν πρωταγωνιστές σε αυτή την ίδρυση, που μεταβλήθηκε σε τυπική, δημόσια και θεσμοθετημένη εκτός από ιδιωτική.

1.2 Η Συγκρότηση Αθλητικών Συλλόγων. Μια Ιστορική αναδρομή

Παρόλο που έχουμε μεγάλη διάδοση των σπορ στην Ελληνική κοινωνία, δεν βλέπουμε και την ανάλογη ανάπτυξη στην ιστορία των αθλητικών συλλόγων. Έχουμε πολλές μονογραφίες-λευκώματα για τους πρώτους αθλητικούς συλλόγους για τα εκατό χρόνια από την ίδρυσή τους, που δημοσιεύονται μέσα στη δεκαετία του 1990. Αυτές όμως αποτελούν εκδόσεις που έχουν χρηματοδοτηθεί από τα ίδια τα σωματεία και οι πληροφορίες που αποκομίζουμε είναι καθαρά εγκυκλοπαιδικές με μια απλή απαρίθμηση πληροφοριών.

Μία από τις λίγες προσπάθειες που έχουν γίνει για να γραφούν κάποια βιβλία κοινωνικής ιστορίας των σπορ είναι το βιβλίο του Γ. Ζαϊμάκη που είναι βασισμένο στην αρχειακή έρευνα και στις μεθόδους της προφορικής ιστορίας. Το βιβλίο εκδόθηκε σαν αφορμή για τα 80 χρόνια δράσης του συλλόγου του Εργοτέλη και είχε κυκλοφορήσει από κεντρικό εκδοτικό οίκο. Ακόμη είναι το βιβλίο της Χριστίνας Κουλούρη, *Αθλητισμός και αθλητικά σωματεία 1870-1922*, που δημοσιεύτηκε το 1997 και αποτελεί μία μελέτη, πολιτισμικής και κοινωνικής ιστορίας του αθλητισμού για την φυσική αγωγή, τα σπορ και τους Ολυμπιακούς αγώνες. Η ιστορία έχει εμβαθύνει σε πεδία όπως η οικονομική, κοινωνική, και η διανοητική ιστορία, ότι όμως έχει να κάνει με τη μελέτη των πρακτικών της άσκησης και της άθλησης έχει μείνει πίσω. Ένα ακόμα πρόβλημα όμως είναι και η έλλειψη ή η καταστροφή των πρωτογενών αρχείων των αθλητικών συλλόγων αλλά και αδιαφορία των ομοσπονδιών και της δημόσιας διοίκησης για την προστασία αυτών των αρχείων. (Κουλούρη, Χ. 2015: 76-81).

Ταυτόχρονα με την ίδρυση των γενικών αθλητικών σωματείων που καλλιεργούσαν κατεξοχήν τον κλασσικό αθλητισμό, έχουμε και την ίδρυση των ειδικών σωματείων που

καλλιεργούσαν μόνο ένα άθλημα όπως ήταν οι σύλλογοι κωπηλασίας, ποδηλασίας, τένις και ποδοσφαίρου. Στόχος των συλλόγων αυτών ήταν ,ακόμα και αν δεν το ανέφεραν ,η ψυχαγωγία των μελών τους. Έτσι στο τέλος του 19ου αιώνα έχουμε την ίδρυση των πρώτων ειδικών αθλητικών σωματείων. Ανάμεσα τους είναι και το πρώτο σωματείο τένις στην Ελλάδα, το Lawn Tennis Club ,που ιδρύεται το 1895. Γρήγορα έχουμε την εξάπλωση των νεωτερικών αυτών σπορ λόγω μόδας. Κάποια σπορ, όπως το τένις ήταν προνόμιο μίας μικρής αστικής ελίτ. Αυτό γίνεται άμεσα αντιληπτό από το πόσο λίγα σωματεία αυτού του είδους υπάρχουν.

Στην Ελλάδα για το τένις το Lawn Tennis Club Αθηνών αποτελούσε μονοπώλιο . Στις αρχές του 20ου αιώνα θα ιδρυθούν ακόμα τρία σωματεία τένις, το 1905 ο Όμιλος Αντισφαιριστών Κηφισιάς, το 1909 ο Όμιλος Αντισφαιρίσεως Πειραιώς και το 1912 ο Όμιλος Αντισφαιριστών Κέρκυρας. (Κουλούρη Χ. 1998: 279-280).

Το 1939 έχουμε την ίδρυση της Ελληνικής Φύλαθλης Ομοσπονδίας Αντισφαίρισης (Ε.Φ.Ο.Α), από τα παρακάτω δέκα σωματεία τένις, με έδρα την Αθήνα.

1. Όμιλος Αντισφαίρισης Αθηνών
2. Πανελλήνιος Γυμναστικός Σύλλογος
3. Όμιλος Αντισφαιρίσεως Νέας Σμύρνης
4. Ελληνικός Όμιλος Αντισφαιρίσεως Θεσσαλονίκης
5. Λέσχη Τένις Θεσσαλονίκης
6. Χριστιανική Αδελφότης Νέων Θεσσαλονίκης
7. Αθλητικός Όμιλος Αστήρ Θεσσαλονίκης
8. Όμιλος Αντισφαιρίσεως Πατρών
9. Ε.Γ.Ο.Η Ηρακλείου
10. Όμιλος Αντισφαιρίσεως Χανίων

Σύμφωνα με τα αρχεία της Ε.Φ.Ο.Α. μέχρι το 1979 τα αθλητικά σωματεία του τένις στην Ελλάδα ήταν μόλις είκοσι. Θα

μπορέσουμε σε επόμενο κεφάλαιο να δείξουμε ότι αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που οδήγησε στην ίδρυση του αθλητικού συλλόγου που με την εργασία μας αυτή μελετάμε.

1.3 Αθλητικοί Σύλλογοι στην Ήπειρο μέχρι την ίδρυση του Α.Γ.Ο.Φ.

Σύμφωνα με τα αρχεία του Σ.Ε.Γ.Α.Σ Ηπείρου μόλις δύο αθλητικοί σύλλογοι υπήρχαν στην Ήπειρο πριν τον Α.Γ.Ο.Φ., ο Α.Ο Πρέβεζας που ιδρύθηκε το 1947 και ο Α.Γ.Σ. Ιωαννίνων με ημερομηνία ίδρυσης το 1963 ,ο οποίος εκτός από τα κλασικά αθλήματα του στίβου είχε και τμήματα καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης, και χειροσφαίρισης. Όπως μπορέσαμε να βρούμε από τις Ε.Π.Σ της Άρτας , της Πρέβεζας και της Ηπείρου το 1966 έχουμε την ίδρυση του Π.Α.Σ Γιάννενα, το 1963 του Π.Α.Σ Πρέβεζα, ενώ από το 1935 έχουμε την ίδρυση του Α.Π.Σ. Εθνικός Φιλιππιάδας όπου παίκτες του έχουν παίξει και στον Π.Α.Σ. Γιάννενα την μεγαλύτερη ομάδα της Ηπείρου.

Σύμφωνα τώρα με τα αρχεία της Ε.Φ.Ο.Α ο μόνος αθλητικός σύλλογος τένις που υπήρχε στην Ήπειρο ήταν ο Ο.Α Ιωαννίνων με ημερομηνία ίδρυσης το 1977. Μπορούμε τώρα να διαπιστώσουμε ότι μέχρι το 1980 η ανάπτυξη του αθλητισμού στην Ήπειρο ήταν σε πρώιμο στάδιο.

1.4 Ο ρόλος της τοπικότητας στη Συγκρότηση Αθλητικών Σωματείων

Μέσα από την έρευνα των αθλητικών σωματείων μπορούμε να ανακαλύψουμε διασταυρώσεις και συζεύξεις μεταξύ των αθλητικών πρακτικών και των πολιτικών, κοινωνικών, και πολιτισμικών συνθηκών που επικρατούν. Μπορούμε να αναδείξουμε την σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο αθλητικό σωματείο και την τοπική ταυτότητα, αλλά και τους ανταγωνισμούς για μία συμβολική υπεροχή στην πόλη. Πολλοί κοινωνικοί επιστήμονες που έχουν ασχοληθεί με την μελέτη των σπορ έχουν επισημάνει πόσο σημαντικά είναι τα σωματεία σαν κοινωνικοί οργανισμοί που βοηθούν να ενισχυθεί η αίσθηση του να ανήκουν κάπου και να έχουν μία κοινή ταυτότητα έχοντας σαν σημείο αναφοράς κάποιους σημαντικούς γεωγραφικούς τόπους όπως μία πόλη, μία συνοικία.

Πολλές φορές η ιστορία των αθλητικών σωματείων είναι συνδεδεμένη με τοπικές κοινωνικές αντιπαλότητες, ακόμα και με την διεκδίκηση της τοπικής κυριαρχίας. (Ζαϊμάκης, Γ. 2010: 17).

Η έλλειψη από την τοπική κοινωνία ενός αθλητικού συλλόγου μπορεί να ωθήσει τους αθλητές της περιοχής σε αναζήτηση κάποιου άλλου συλλόγου σε κάποιο άλλο τοπικό διαμέρισμα, που θα μπορέσει να του καλύψει της ανάγκες του για αθλητισμό ή και πρωταθλητισμό σε ορισμένες περιπτώσεις. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι οποιεσδήποτε επιτυχίες τους να καρπώνονται από αυτούς τους συλλόγους. Αυτό ίσως να είναι και ένα κίνητρο για τη δημιουργία ενός αθλητικού συλλόγου όπως αυτού που μελετάμε και που είναι κάτι που θα ερευνηθεί σε επόμενο κεφάλαιο.

1.5 Η θέση της Γυναίκας στα Αθλητικό Σωματεία

Τα αθλητικά σωματεία από την ίδρυσή τους είχαν ταυτιστεί με την ανδρική κοινωνικότητα και έτσι στους χώρους άθλησης δεν βλέπαμε γυναίκες, όπως άλλωστε και έλειπαν και από τους καταλόγους των μελών των αθλητικών συλλόγων. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ελάχιστα ήταν τα σωματεία που επέτρεπαν να εγγραφούν σαν μέλη οι γυναίκες, ενώ μόνο δύο, ο Εθνικός και το Lawn Tennis Club, είχαν επιτρέψει να εκλεγούν γυναίκες στο Δ.Σ τους.

Η θέση όμως των γυναικών σε αυτά τα σωματεία δεν είχαν την ίδια αντιμετώπιση.

Δηλαδή στον Εθνικό η εκγύμναση των γυναικών δεν γινόταν στον ίδιο χώρο με τους άνδρες και δεν πραγματοποιούσαν κοινές ασκήσεις. Από την άλλη, στον Ο.Α.Α η αθλητική φιλοσοφία δίνει βάρος στην ίδια την ψυχαγωγία της γυναίκας και έχουμε μεικτή άσκηση για τα δύο φύλα αλλά και κοινή ψυχαγωγία. Βλέπουμε να υπάρχει κοινή συναναστροφή μέσα στον σύλλογο αλλά και στο παιχνίδι με τα αρσενικά μέλη του συλλόγου. Έτσι παρατηρούμε ότι το μόνο νεωτερικό άθλημα που έχουμε γυναικεία συμμετοχή με σκοπό την ψυχαγωγία είναι το τένις. Οι γυναίκες εκεί εκτός από την χαρά του ίδιου του παιχνιδιού απολάμβαναν και την συναναστροφή με το αντίθετο φύλο σε ένα κοινό χώρο στα όρια του ιδιωτικού αλλά και του δημόσιου. (Χ. Κουλούρη, 1998: 282-283).

Το ζήτημα του φύλου δεν αποτελεί μία κατηγορία ανάλυσης στην εργασία μας, κάποια πραγματολογικά της δεδομένα όμως μπορεί να αποτελέσουν έναν δείκτη στην εξέταση σχετικών θεμάτων. Η παρουσία των γυναικών στις κοινωνικές και αθλητικές δραστηριότητες ενός αθλητικού σωματείου συνδέεται με τις ιδεολογικές και κοινωνικές

αλλαγές, τις φεμινιστικές ζυμώσεις που προωθούν το πρότυπο της γυναίκας με δημόσια έκφραση και παρουσία. (Αβδελά & Ψαρά, 1985).

1.6 Ο ρόλος των Κοινωνικών Στρωμάτων στην Συγκρότηση Αθλητικών Συλλόγων

Τα νεωτερικά αθλήματα έχουν ενταχθεί από την αρχή στο στύλ της αστικής τάξης καθώς περιλαμβάνουν μέσα τους αρκετές αστικές αξίες, όπως συντροφικότητα, φιλία, ατομική επίδοση και αυτοέλεγχος. Η συναναστροφή μέσα στο σωματείο αλλά και η πρακτική των αθλημάτων συμβαδίζουν με τους νέους κώδικες συμπεριφοράς κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Όσον αφορά την αναμέτρηση στα αθλήματα ισχύει η αρχή του καλύτερου μέσω δημοκρατικού ανταγωνισμού, που είναι στοιχείο της αστικής ηθικής, και όχι λόγω θέσης ή κληρονομικού δικαιώματος. Αλλά και η οργάνωση των σωματείων βασίζεται πάνω στον πολιτικό φιλελευθερισμό όπου όλα τα μέλη του σωματείου θεωρούνται ίσα και υπερέχουν μόνο βάση της αξίας τους μέσα σε αυτό.

Υπάρχουν όμως και σπορ όπως το τένις που αποτελούν προνόμιο από μία αστική ελίτ και αυτό μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητό από τον μικρό αριθμό σωματείων, αλλά και από την κοινωνική τους σύνθεση. Το Lawn Tennis Club Αθηνών ήταν μονοπώλιο για πολλά χρόνια, το οποίο μετονομάστηκε το 1913 σε Όμιλο Αντισφαίρισης Αθηνών. Άλλα τρία σωματεία τένις θα ιδρυθούν μέχρι το 1912, ένα στην Αθήνα ο Όμιλος Αντισφαιριστών Κηφισίας, ένα στον Πειραιά ο Όμιλος Αντισφαιρίσεως Πειραιώς και ένας στην Κέρκυρα ο Σύλλογος Αντισφαιριστών Κέρκυρας.

Οι νέοι της εύπορης τάξης που επιθυμούν να ξεχωρίσουν και να διακριθούν είναι αυτοί που προσελκύονται περισσότερο από τα σπορ όπως το τένις. Όμως και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μπορούν να ψυχαγωγηθούν με το τένις επειδή δεν απαιτούνται φυσικές ικανότητες όπως με τον κλασικό αθλητισμό. (Χ. Κουλούρη, 1998: 279-281).

Μέσα από την εργασία μας θα επιχειρήσουμε να βρούμε τη σχέση που μπορεί να υπάρχει ανάμεσα στη δημιουργία του Αθλητικού συλλόγου και την αστική τάξη της περιοχής.θα παρατηρήσουμε τον ρόλο τους, όπως και τους λόγους που μπορεί να τους οδήγησαν στην οποιαδήποτε συμμετοχή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Μεθοδολογία της έρευνας

Στις έρευνες που πραγματοποιούνται συνήθως για τον αθλητισμό χρησιμοποιούν ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους αλλά και μεικτές που είναι συνδυασμός των δύο αυτών. Αυτές οι έρευνες χρησιμοποιούν κάποια κλασικά μοντέλα για την συλλογή των δεδομένων όπως το ερωτηματολόγιο, η ατομική ή ομαδική συνέντευξη, η συμμετοχική παρατήρηση, οι ιστορίες ζωής ή αφήγηση, αλλά μπορεί να αξιοποιήσουν και πιο σύγχρονες πρακτικές όπως φωτογραφίες, βίντεο, γκράφιτι.

Οι ποσοτικές και οι ποιοτικές μέθοδοι, εκτός των διαφορών τους, έχουν και κοινά σημεία αφού και οι δύο αποτελούν συστηματικές μελέτες που βασίζονται σε εμπειρικά και επιστημονικά δεδομένα και περιέχουν αναλυτικό παρά περιγραφικό χαρακτήρα. Βασίζονται σε πρωτογενή έρευνα αλλά και στη συγκέντρωση δεδομένων μέσα από τα οποία μπορούν να βγουν συμπεράσματα για ιστορικά και κοινωνικά φαινόμενα. (Ζαϊμάκης, Γ. 2020:3).

Η ανάλυση της βιογραφικής αφήγησης και η ανακατασκευή της ιστορίας ζωής στο πλαίσιο της ερμηνευτικής μεθόδου (κατανόηση-ενσυναίσθηση) αποτελεί βασική επιστημολογική συνιστώσα της ποιοτικής ερευνητικής προσέγγισης. Μετά την πρώτη κατανόηση του αυτοβιογραφικού υλικού ακολουθεί η αναζήτηση και η άντληση ερεθισμάτων και νέων πληροφοριών καθώς και η στοχαστική τους εξέταση. Η βιογραφική προσέγγιση ως μέθοδος ενθαρύνει την αξιοποίηση νέων ερεθισμάτων. «Η δυνατότητα πολλαπλών αναγνώσεων κάθε αφήγησης ζωής δίνει την ευκαιρία αναγνώρισης των πολυάριθμων όψεων της υποκειμενικής αλήθειας και της καθημερινής πραγματικότητας» (Θανοπούλου, Μ., Πετρονώτη, Μ. 1987: 38).

2.1 Σκοπός της έρευνας

Με την ποιοτική ερευνητική μέθοδο της βιογραφικής προσέγγισης που θα χρησιμοποιήσουμε ,σκοπό έχουμε να εξετάσουμε μέσα από την μεριά των δρώντων υποκειμένων τους κόσμους τους αλλά και με ποιο τρόπο ερμηνεύουν οι ίδιοι τις εκάστοτε κοινωνικές καταστάσεις. Με το να δώσουμε φωνή στους ίδιους τους δρώντες ,θα μπορέσουμε να μπούμε μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον των αθλητικών κόσμων και θα καταφέρουμε να ερευνήσουμε εκείνα τα αξιακά, γνωστικά και συναισθηματικά χαρακτηριστικά καθώς και τις όψεις της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, της καθημερινότητας και του πολιτισμικού περιεχομένου στους αθλητικούς κόσμους. Στόχος της έρευνας μας είναι μέσα από τις ερμηνείες τους ,να κατανοήσουμε για ποιο λόγο και με ποια λογική υποστηρίζει το υποκείμενο όσα υποστηρίζει, όχι να δικαιολογήσει κάτι ή να βρει την αλήθεια σε ό,τι αφηγείται.

Έτσι μέσα από την βιογραφική προσέγγιση θα μπορέσουμε να εκπληρώσουμε τον σκοπό της έρευνάς μας ,που είναι αναπλάσουμε την βιωμένη αθλητική εμπειρία και να μπορέσουμε να δείξουμε τους τρόπους που τα ίδια τα υποκείμενα ερμηνεύουν τους εαυτούς τους αλλά και τη σχέση που οι ίδιοι έχουν με τους υπόλοιπους καθώς συγκροτούν τις ταυτότητές τους μέσα στον χρόνο. (Γ. Ζαϊμάκης, 2020: 17-18)

Στόχος της εργασίας είναι να περιγράψουμε την αφήγηση των ιδρυτικών μελών του συλλόγου μέσα από τη διαδικασία ανακατασκευής της ιστορίας της ζωής τους. Επιχειρείται η ανάδειξη των ευρημάτων των βιογραφικών συνεντεύξεων που υποδηλώνουν τις διαδικασίες και τις διεργασίες συγκρότησης της συγκεκριμένης συλλογικότητας.

2.2 Η Μεθοδολογία Συλλογής και ανάλυσης του Ερευνητικού Υλικού

Η σύνδεση του θεωρητικού με το εμπειρικό επίπεδο της κοινωνικής πραγματικότητας επιτυγχάνεται με τη δημιουργία εμπειρικών μεταβλητών. Βασική τεχνική συλλογής των στοιχείων της έρευνάς μας αποτέλεσε η μέθοδος της βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης. Πρόκειται για ανοικτού τύπου συνεντεύξεις στις οποίες ο συνεντευξιζόμενος αφηγείται την περίοδο της ζωής του που μας ενδιαφέρει προσπαθώντας να επαναφέρει στη μνήμη του κάποια βιώματα και γεγονότα στα οποία ο ίδιος είχε κάποια συμμετοχή. Αυτό που πρέπει να κάνει κατά την συνέντευξη ο ερωτώμενος είναι να μας αφηγηθεί απροσχεδίαστα τα γεγονότα σχετικά με τη διαδικασία συγκρότησης του αθλητικού συλλόγου της μελέτης μας κατά την περίοδο που αυτή επιτελείται, ανακαλώντας προσωπικές εμπειρίες και γεγονότα στα οποία είχε προσωπική ανάμειξη. Στην βιογραφική αφηγηματική συνέντευξη δεν έχουμε κάποια μορφή δόμησης ,γιατί δεν υπάρχει κάποιος μπούσουλας με ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν από τον ερωτηθέντα, αλλά αυτό που επιδιώκουμε είναι να μπορέσει να επαναφέρει στη μνήμη του εμπειρίες δικές του και να μας τις αφηγηθεί χωρίς να μας προβάλλει της απόψεις του όμως. Η συζήτηση αυτή θα είναι μια αφήγηση του ίδιου χωρίς να λαμβάνει κατευθύνσεις ή βοήθεια από τον ερευνητή εκτός από το πρώτο έναυσμα για να αρχίσει η αφήγηση. Μόλις ο αφηγητής μας θα έχει ολοκληρώσει την αφήγησή του θα ακολουθήσει μια μικρή συζήτηση ή κάποιες ερωτήσεις αν χρειαστεί για την διευκρίνιση κάποιων σημείων που δεν καλύφθηκαν από τον ίδιο επαρκώς. Επόμενη δουλειά είναι η απομαγνητοφώνηση όλων των αφηγήσεων που θα έχουμε συγκεντρώσει για να ακολουθήσει η συγγραφή μας βασιζόμενοι στα πιο σημαντικά αλλά και τα στοιχεία που έχουν σχέση με την εργασία μας. (Γ. Τσιώλης, 2015).

2.3 Οι βιογραφικές αφηγήσεις

Η επιλογή της κοινωνικής ομάδας που αποτέλεσε το αντικείμενο της έρευνάς μας έγινε βάσει της συμμετοχής των μελών της στον ιδρυτικό πυρήνα της συλλογικότητας που μελετάμε. Η αφηγηματικές συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στις 7-11-17 και 18 Μαΐου του 2022. Οι αφηγητές μας αποτελούνται από τρεις άνδρες και μία γυναίκα όλοι τους συνταξιούχοι με ηλικίες από 70 ως 85 χρονών, είναι κάτοικοι της Φιλιππιάδας. Κατά την ανωνυμοποίηση του υλικού μας τους ονομάσαμε Β. Π., Α. Α., Γ. Δ., και Π.Γ. Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε ένα σύντομο βιογραφικό των πληροφορητών.

Η Β. Π. είναι 78 χρονών, γεννήθηκε στην Λευκάδα και έχει έναν ακόμα αδερφό που είναι μικρότερος. Ο πατέρας της έκανε εμπόριο λαδιού στη Λευκάδα, από εκεί μετακόμισαν στην Άρτα, όταν η Β. Π. πήγαινε γυμνάσιο, και συνέχισε με το εμπόριο Λαδιού. Σπούδασε φιλολογία στα Ιωάννινα και όταν τελείωσε τη σχολή της διορίστηκε πρώτα στην Άρτα, μετά στην Φιλιππιάδα από όπου βγήκε στην σύνταξη. Είχε ενασχόληση με τα κοινά και για 20 χρόνια ήταν ενεργό μέλος στον Α.Γ.Ο.Φ. Είναι έγγαμη και έχει δύο κόρες παντρεμένες στη Φιλιππιάδα.

Κατόπιν Ο Α.Α. που είναι σήμερα 71 χρονών και γεννήθηκε στη Φιλιππιάδα. Η οικογένειά του είχε τέσσερα παιδιά και αυτός ήταν το μόνο αγόρι σε αυτή. Ο πατέρας του ήταν ζωέμπορος στην περιοχή της Φιλιππιάδας. Ο ίδιος από την ηλικία των 25 ετών, και μέχρι να βγει στην σύνταξή του, ήταν υπάλληλος στην Ένωση Συνεταιρισμών Άρτας Φιλιππιάδας. Ο ίδιος είναι έγγαμος και έχει τρία κορίτσια.

Η τρίτη περίπτωση ο Γ. Δ. γεννήθηκε στη Φιλιππιάδα το 1950 και είναι 73 χρονών. Είναι ο δεύτερος γιός της οικογενείας του και ο πατέρας του διατηρούσε ένα μπακάλικο-μανάβικο στην πλατεία της πόλης. Τελείωσε την Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής (Ε.Α.Σ.Α) στην Αθήνα που ήταν και η μοναδική εκείνη την εποχή. Διορίστηκε σε σχολεία στο Θεσπρωτικό Πρεβέζης, στην Άρτα, στην Πάργα και τέλος στη Φιλιππιάδα όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Για σχεδόν είκοσι χρόνια ήταν προπονητής πετοσφαίρισης στον τοπικό σύλλογο του Α.Γ.Ο.Φ. Είναι παντρεμένος και έχει 2 παιδιά ένα αγόρι και ένα κορίτσι.

Η τελευταία περίπτωση αφορά τον Π.Γ. ο οποίος γεννήθηκε στην Άρτα και είναι 83 χρονών, από πατέρα τσαγκάρη που εκτός από υποδήματα κατασκεύαζε και τσαρούχια. Έχει έναν άλλο αδερφό μεγαλύτερο. Τελείωσε την Ε.Α.Σ.Α στην Αθήνα το 1967 με υποτροφία και αμέσως διορίστηκε στην Άρτα. Το 1969 ήρθε στη Φιλιππιάδα όπου διαμένει και μετά την

συνταξιοδότησή του. Το 1978 το υπουργείο παιδείας τον κάλεσε για μετεκπαίδευση όπου είχε την πρώτη επαφή με το γυμναστικό αντικείμενο της αντισφαίρισης. Το 1981 έγραψε ένα βιβλίο που είχε ως θέμα του το τένις, το «Τένις Για όλους». Το 1989 έγινε περιφερειακός ομοσπονδιακός προπονητής με τομέα από Κέρκυρα ως την Πάτρα. Τελείωσε το διδακτορικό του στη Βουλγαρία και στη συνέχεια έγινε σχολικός σύμβουλος με έδρα τα Γιάννενα και για τους νομούς Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας και Παξών όπου υπέβαλε την παραίτησή του, επειδή δε συμφωνούσε με τον τρόπο που έβλεπε το υπουργείο παιδείας τους σχολικούς συμβούλους, μετά από 7 χρόνια.

2.4 Η Διαδικασία Συλλογής των Βιογραφικών Αφηγηματικών Συνεντεύξεων

Όλες οι συνεντεύξεις μας πραγματοποιήθηκαν τον Μάιο του 2021 και η αρχή έγινε με την Β.Π. Ο λόγος που επιλέχτηκε πρώτη ήταν η γνωριμία μας, αφού ήταν και καθηγήτριά στο σχολείο μας και υπήρχε μια φιλική σχέση χρόνων κάτι που θα έκανε πιο εύκολη τη διαδικασία. Αμέσως συμφώνησε να μας παραχωρήσει την συνέντευξη, αν και ήταν κάτι πρωτόγνωρο για την ίδια, αφού το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας της ήταν τόσο οικείο. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στο καθιστικό του σπιτιού της, το χώρο που η ίδια περνάει τον περισσότερο χρόνο της ημέρας, γιατί εκεί ένιωθε πιο άνετα στις 7 Μαΐου του 2021. Εκεί ήμασταν μόνοι μας για την αποφυγή διακοπών από κάποιον άλλο που θα της χάλαγε τον ειρμό των σκέψεών της. Στην αρχή ήταν λίγο σκεπτική για το πως να ξεκινήσει, αλλά μετά από λίγο που άρχισε να αφηγείται χαλάρωσε και δεν σταμάτησε να μιλάει.

Ακολούθησε ο Α.Α. στις 11 Μαΐου μετά από μια πρώτη συνάντηση όπου του εξηγήσαμε τι θέλαμε να κάνουμε, μας έκλεισε ραντεβού στο σπίτι του στην Παλαιά Φιλιππιάδα όπου διαμένει. Μας περίμενε στην αυλή του σπιτιού του με χαρά αφού θα μιλάγε για κάτι όμορφο που έζησε πριν πολλά χρόνια. Όλοι έλειπαν από το σπίτι και έτσι η αφήγησή του ήταν ήρεμη και χωρίς διακοπές. Επειδή είχαμε γνωριμία χρόνων αυτό τον βοήθησε να μιλήσει αυθόρμητα και με ευχαρίστηση γι' αυτό δεν χρειάστηκε να γίνουν κάποιες ερωτήσεις από εμάς.

Στη συνέχεια βρεθήκαμε με τον Γ.Δ. μετά από τηλεφωνική συνομιλία για το ραντεβού και για να του εξηγήσουμε τον λόγο της συνάντησής μας. Η συνάντηση έγινε στο Κανάλι Πρέβεζας στις 17 Μαΐου στα ενοικιαζόμενα δωμάτια που διατηρεί εκεί. Βρεθήκαμε στο ενιαίο αίθριο που διαθέτουν και μετά από μια μικρή κουβέντα ξεκίνησε την αφήγησή του. Παραξενεύτηκε λίγο που θα ασχοληθεί κάποιος με τον Α.Γ.Ο.Φ. αλλά του άρεσε που ήμασταν εμείς αυτοί που θα το οργανώναμε και που θα μετείχε και αυτός σε μία τέτοια προσπάθεια. Ξαναθυμήθηκε γρήγορα όσα είχαν διαδραματιστεί εκείνα τα χρόνια. Δεν σταμάτησε να θυμάται και να μας μιλάει για όσα είχε ο ίδιος ζήσει με χαρά, ακόμα και όταν μίλαγε για κάτι που τον είχε ενοχλήσει τότε.

Τελευταία συνάντηση έγινε με τον Π.Γ. στις 18 Μαΐου στο σπίτι του στην τραπεζαρία δίπλα στο τζάκι. Η πολυετής γνωριμία μας και η γνώση του σε τέτοια θέματα αφού ο ίδιος ήταν Διδάκτορας Παιδαγωγικών Επιστημών, βοήθησε στο να γίνει η συζήτηση ομαλά. Για το λόγο αυτό η συζήτηση ξεκίνησε και τελείωσε πολύ ήρεμα και με σωστές επισημάνσεις. Έγινε μόνο μια ερώτηση που θεωρούσαμε ότι θα έπρεπε να απαντηθεί. Αυτή ήταν και η πιο συναισθηματικά φορτισμένη αφήγηση ειδικά στο τέλος, καθώς συγκινήθηκε με όσα θυμήθηκε και δάκρυσε.

Η αφηγηματική διαδικασία που είχαμε ήταν όλες σε καλό κλίμα γιατί λίγο πολύ μας γνώριζαν όλοι αφού έχουμε μεγαλώσει στην ίδια πόλη. Αυτό ήταν καλό γιατί δε χρειάστηκε να δώσουμε πολλές εξηγήσεις για το ποιοι είμαστε ή για ποιο λόγο θέλαμε να ασχοληθούμε με έναν σύλλογο της πόλης τους. Για το λόγο αυτό όλοι δέχθηκαν να μας δώσουν την συνέντευξη χωρίς τον παραμικρό δισταγμό.

2.5 Οι Ηθικοί και Δεοντολογικοί Περιορισμοί της Έρευνας

Η εργασία αυτή αποτελεί μία έρευνα που αφορά την ζωή κάποιων ανθρώπων και κατά συνέπεια μπορεί να τεθούν και κάποια ηθικά προβλήματα από τους ίδιους ή από κάποιους που ενδεχομένους θα έχουν αναφερθεί μέσα στην έρευνα μας αυτή. Κάποιοι τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να τα θεωρήσουν προσβλητικά ,επειδή μπορεί να

γίνουν γνωστές κάποιες στάσεις ή συμπεριφορές τους που θα ήθελαν να μείνουν εμπιστευτικές. Το κοινωνικό περιβάλλον που πραγματοποιείται η έρευνα για την εργασία αυτή, όπως και σε όλα τα υπόλοιπα κοινωνικά περιβάλλοντα, πολλές φορές γίνονται ενέργειες ή πράξεις που δεν θα ήθελαν να γίνουν γνωστές στην υπόλοιπη κοινωνία. Κάποιοι που εργάζονται σε ένα νοσοκομείο μπορεί να πάρουν κάποιο νοσηλευτικό υλικό σπίτι τους, όπως γάντια μιας χρήσης ή μάσκες. Ακόμη κάποιος που δουλεύει σε ένα εργοστάσιο να υπεξαιρέσει κάποιο αντικείμενο.

Στην εργασία αυτή που αντικείμενο της ήταν η ζωή και η δράση κάποιων ανθρώπων, έγινε προσπάθεια ώστε να μην υπάρχουν ηθικές επιπτώσεις από την έρευνά μας και για τον λόγο ότι οι ίδιοι δεν θα μπορούσαν να ανταπαντήσουν σε οτιδήποτε μετά τη δημοσίευση της εργασίας. (A. Giddens, 2002: 709-710).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Ανάλυση των Αφηγήσεων

Μέσα από τις βιογραφικές αφηγήσεις που πραγματοποιήσαμε με κάποιους από τους πρωταγωνιστές της δημιουργίας του Αθλητικού Γυμναστικού συλλόγου Φιλιππιάδας συλλέξαμε αρκετές πληροφορίες που θα μας βοηθήσουν στην ανάλυση που θα ακολουθήσει.

3.1 Η συγκρότηση του Αθλητικού Γυμναστικού Ομίλου Φιλιππιάδας

Μέσα από τις συνομιλίες μας μπορέσαμε να βρούμε στοιχεία που μας έκαναν να ανακαλύψουμε τι ήταν αυτό που οδήγησε την συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή στη δημιουργία ενός αθλητικού σωματείου στην πόλη τους. Ο συνομιλητής μας Π.Γ ήταν αυτός που είχε την ιδέα για την δημιουργία ενός συλλόγου λόγω της επαγγελματικής του σχέσης με τα αθλήματα ως γυμναστής. Η μετάθεσή του στην Φιλιππιάδα το 1969 αλλά και η μετέπειτα μετεκπαίδευσή του από το Υπουργείο Παιδείας το 1978 ήταν αυτά που τον οδήγησαν στην σκέψη πρώτα και στην υλοποίηση μετά αυτού του εγχειρήματος. Εκεί είχε την πρώτη του γνωριμία με το άθλημα του τένις, αφού μέχρι τότε δε διδάσκονταν στην Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής (Ε.Α.Σ.Α):

«Διορίστηκα το 1967 στην Άρτα και το 1969 ήρθα στην Φιλιππιάδα. Τα δέκα πρώτα χρόνια ήταν εκείνα που καθόρισαν και την πορεία μου σαν εκπαιδευτικός και το 1978 το υπουργείο παιδείας με κάλεσε να κάνω μετεκπαίδευση παιδαγωγικά, ψυχολογία. Στα μαθήματα τα οποία διδασκόμασταν, τα θεωρητικά μαθήματα υπήρξε και ένα νέο άθλημα, το μάθημα της αντισφαίρισης, το σημερινό τένις, που θα έπρεπε για πρώτη φορά να διδαχτεί στην γυμναστική ακαδημία από τον καθηγητή φυσικής αγωγής Σταύρο Δουβή. Πράγματι άρχισα να παρακολουθώ τα μαθήματα, μου άρεσε πάρα πολύ γιατί από πολύ μικρός σε ηλικία δεκατεσσάρων με δεκαπέντε χρονών έπαιζα πολύ ωραίο πινγκ πονγκ. Μου άρεσε αλλά πέρα από αυτό γνώριζα σαν άνθρωπος και σαν εκπαιδευτικός την παιδαγωγικότητα αυτού του αθλήματος και την δια βίου άθλησή του δηλαδή και μέχρι και τα ογδόντα χρόνια μπορούσε να παιχτεί.»

Μετά την μετεκπαίδευση του και την γνωριμία του με το τένις ο ίδιος είχε ξεκινήσει μαθήματα τένις σε κάποια παιδιά γνωστών του. Επιπλέον από την νέα σχολική χρονιά το υπουργείο παιδείας καθιέρωσε κάθε Σάββατο να πραγματοποιούνται αθλητικές δραστηριότητες από τους μαθητές των γυμνασίων υπό την επίβλεψη των γυμναστών των σχολείων. Αυτό ο ίδιος το είδε σαν ευκαιρία για γνωριμία των μαθητών με το τένις, αλλά και των άλλων αθλημάτων από τους άλλους συναδέλφους του. Τώρα έπρεπε να βρει και άλλους συναδέλφους που θα βοηθούσαν ώστε αυτή η ιδέα να πραγματοποιηθεί. Η αρχή έγινε με τους υπόλοιπους γυμναστές που δίδασκαν στα σχολεία της Φιλιππιάδας, έτσι κάθε Σάββατο πραγματοποιούνταν μαθήματα γυμναστικής από τους καθηγητές. Απλά το μάθημα το τένις είχε την ιδιαιτερότητα ότι έπρεπε οι ίδιοι οι μαθητές να προμηθευτούν τον απαραίτητο εξοπλισμό, όπως ρακέτες και μπαλάκια:

«Το 1978 τελείωσα την μετεκπαίδευση και γύρισα στην Φιλιππιάδα άρχισα να το διδάσκω στα παιδιά των φίλων μου το καλοκαίρι και το Σεπτέμβριο μήνα με την έναρξη του σχολείου καθιερώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας η καθιέρωση των αθλητικών δραστηριοτήτων. Δηλαδή οι γυμναστές ασχολούνταν τα Σάββατα με την εκμάθηση και άσκηση των παιδιών στο γυμνάσιο.

Τότε κάλεσα τους συναδέλφους φυσικής αγωγής και τους είπα «παιδιά μπορείτε να βοηθήσετε» εγώ γνωρίζω το άθλημα της αντισφαίρισης, έχω κάνει μετεκπαίδευση και έχω περάσει και δύο σχολές. Μία με έναν Αμερικανό τον Μπενιβάρ και άλλη μία με τον Εγγλέζο τον Λη όπου και πήρα δίπλωμα επαγγελματία προπονητού στο τένις. Αν θέλετε βοηθάτε για να κάνουμε αυτό το πράγμα. Πράγματι τα παιδιά πιστέψανε σε αυτά που τους είπα, ότι είναι κάτι το πρωτοποριακό που θα κάνουμε σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας. Είμαστε οι πρώτοι που θα κάνουμε τέτοιο πράγμα, και αρχίσαμε να διδάσκουμε τώρα το τένις αγοράζοντας τα ίδια τα παιδιά ρακέτες και μπαλάκια. Βέβαια όχι επαγγελματικές ρακέτες αλλά ρακέτες φθηνές. Αρχίσαμε κάθε Σάββατο να κάνουμε το μάθημα αυτό και τα παιδιά το ευχαριστηθήκανε πάρα πολύ.»

Η αρχή είχε γίνει. Τώρα πλέον είχε ωριμάσει η ιδέα για την δημιουργία του συλλόγου, αφού τα παιδιά μετά την γνωριμία με το τένις ζητούσαν όλο και περισσότερα κάτι που δε μπορούσε να γίνει άτυπα και αυθόρμητα αλλά μέσα από την τυπική και οργανωμένη κοινωνικότητα ενός αθλητικού σωματείου.

«Παράλληλα δε πηγαίναμε και σε ένα χώρο δίπλα από το αστυνομικό τμήμα στο κέντρο της πόλης που ήταν μια πλατεία παλιά, το «τζαμί». Εκεί υπήρχε μια πλατεία

πλακόστρωτη, λέω παιδιά εδώ εγώ θα σας κάνω γήπεδα τένις και γέλαγαν τα παιδιά, θα σας κάνω γήπεδα τένις και βάλουμε ένα φιλέ και παίζαμε.»

Από τη στιγμή που υπήρχε υλικό έτοιμο για να μάθει, τα παιδιά των σχολείων της περιοχής, δεν άργησε να ωριμάσει η ιδέα της δημιουργίας ενός αθλητικού συλλόγου με 4 τμήματα. Μαζί με άλλους δύο Γυμναστές αλλά και με άλλους ανθρώπους της Φιλιππιάδας διαφόρων ειδικοτήτων αλλά και με την συνδρομή του τότε Δημάρχου δημιουργήθηκε ο σύλλογος. Ο σύλλογος αυτός όμως θα ήταν ανεξάρτητος από τον ήδη υπάρχων στην περιοχή του Εθνικού Φιλιππιάδας που ήταν ένας καθαρά ποδοσφαιρικός σύλλογος. Φυσικά για την ίδρυση του συλλόγου χρειαζόταν να γίνει και γραφειοκρατική εργασία, δημιουργία καταστατικού, αναγνώριση από ομοσπονδίες πριν ο κάθε ένας γυμναστής αναλάβει το ανάλογο αθλητικό τμήμα, εργασία που πραγματοποιήθηκε από τον Π. Γ.

«Αφού είδα ότι τα παιδιά ζητούσαν να μαθαίνουν όλο και περισσότερα συγκέντρωσα τους καθηγητές φυσικής αγωγής και τους είπα ότι εδώ εμείς βγάζουμε πρωταθλητές Ελλάδος στο στίβο και όλα τα παιδιά τα δικά μας πηγαίνουν στην Πρέβεζα και ακούγεται η Πρέβεζα. Δε κάνουμε ένα σύλλογο με βόλεϊ, μπάσκετ, στίβο και τένις για να δώσουμε μια αίγλη, μια προβολή για τον τόπο μας να ακούγεται η Φιλιππιάδα. Πράγματι οι γυμναστές συμφωνήσανε. Ήταν ο Γ. Ροντογιάννης και ο Δ. Κώστας και καλέσαμε μετά ανθρώπους από την Φιλιππιάδα δασκάλους, τραπεζίτες, δημοσίους υπαλλήλους, και τον δήμαρχο και κάνανε μια σύναξη πως να δημιουργήσουμε ένα σύλλογο για να μπορούμε να απασχολούμε τα παιδιά και να έχουμε και την ακτινοβολία που θα είχαν σαν πρωταθλητές Ελλάδος αλλά και σαν Φιλιππιάδα. Πράγματι αποφασίστηκε να κάνουμε το σύλλογο εκτός όμως του Εθνικού Φιλιππιάδας. Να γίνει ξεχωριστός σύλλογος με τα τέσσερα αυτά τμήματα. Αποφασίστηκε και κάνουμε εκλογές και πρώτος πρόεδρος αναλαμβάνω εγώ, ανέλαβα τη διοίκηση για να κάνω προγραμματισμό και οργάνωση της διοίκησης γιατί χρειαζόταν να κάνουμε κάποια έγγραφα, αναγνώριση καταστατικών εν συνεχεία να πάω σε κάθε ομοσπονδία ξεχωριστά για να αναγνωρίσουν τα τμήματα και εν συνεχεία να αρχίσουμε τις δραστηριότητες και οι γυμναστές που ήμασταν, καθένας με το τμήμα του.»

Η αφηγήτρια Β.Π για την ίδρυση του συλλόγου αναφέρει ότι σύλλογος ιδρύθηκε το 1980 και μεταφέρει σαν εικόνα τον χώρο των πρώτων μαθημάτων του συλλόγου.

«Ο σύλλογος ξεκίνησε το 1980. Τα πρώτα μαθήματα έγιναν στο υπόστεγο του γυμνασίου με έναν τοίχο χωρισμένο σε τετράγωνα που εκεί τα παιδιά χτυπούσαν τις μπάλες. Μετά έγινε μια πλατεία στη πόλη και εκεί προπονούσαν τα παιδιά.»

Ο Α.Α θυμάται ότι ο σύλλογος ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Γυμναστή Παναγιώτη Παπαχρήστου που ήταν γυμναστής στην Φιλιππιάδα και είχε δει ότι δεν υπήρχε αθλητική υποδομή για τους νέους της περιοχής εκτός από το ποδόσφαιρο.

«Έβλεπε μακριά και θέλησε να διοργανώσουμε, να φτιάξουμε ένα σύλλογο στην Φιλιππιάδα γιατί υπήρχαν πάρα πολλοί αθλητές από όλα τα τμήματα στίβο, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις οι οποίοι δεν είχαν στέγη στην Φιλιππιάδα και αναγκαζόταν να πηγαίνουν στις γύρω περιοχές όπως η Άρτα, η Πρέβεζα, τα Ιωάννινα. Λοιπόν αυτό το είδε πολύ πλατιά ο Π. Παπαχρήστος μας παρακάλεσε ορισμένα άτομα που είχε μαθητές και φίλους στη Φιλιππιάδα να φτιάξουμε ένα σύλλογο. Ένα αθλητικό σύλλογο, καθαρά αθλητικό σύλλογο, υπήρχε ο ποδοσφαιρικός σύλλογος Εθνικός Φιλιππιάδας ο οποίος ασχολούνταν μόνο με το ποδόσφαιρο και τίποτα άλλο.»

3.2 Οι σκοποί Ίδρυσης του Αθλητικού Ομίλου

Όλοι οι γυμναστές των τοπικών σχολείων της Φιλιππιάδας στην δεκαετία του 1970 εργάζονταν σε σχολεία με ελάχιστα όργανα αλλά και σε χώρους , για το άθλημα της γυμναστικής, όπου δεν κάλυπταν ούτε τις βασικές ανάγκες όπως μπασκέτες ή δοκούς για το δίχτυ του βόλεϋ, σύμφωνα με την μαρτυρία του Γ.Δ:

«Όχι δεν υπήρχαν αθλητικοί χώροι. Είχαμε μόνο στο σχολείο που εργαζόμουνα στην αυλή του σχολείου χωμάτινο έδαφος βέβαια με ψηφίδα. Εγώ είχα μέχρι και κινητούς δοκούς βόλεϊ και για τις εκδρομές αλλά και την ώρα της γυμναστικής επειδή πολλές φορές κάναμε στο προαύλιο και είμαστε πολλά τμήματα ή πηγαίναμε και στο γήπεδο. Είχαμε και μεταφερόμενους δοκούς και κάναμε το βόλεϊ και στην ώρα της γυμναστικής περισσότερο από άλλα τμήματα. Όχι δεν είχαμε χώρους, ότι υπήρχε στο προαύλιο και αυτό με δική μας προσπάθεια όπως και στο καινούργιο το γυμνάσιο που πήγαμε φτιάξαμε το κλειστό γυμναστήριο.»

Αυτή η έλλειψη αθλητικών χώρων αλλά και η μη ύπαρξη αθλητικών σωματείων στη Φιλιππιάδα, εκτός από το ποδοσφαιρικό σωματείο του Εθνικού, πολύ νέοι της περιοχής πήγαιναν για να αθληθούν σε γειτονικές πόλεις. Άρα σύμφωνα με τον Α.Α σκοπός αυτής της κοινωνικής ομάδας ήταν η δημιουργία ενός αθλητικού συλλόγου με πολλά αθλήματα ώστε να σταματήσει η φυγή των αθλητών της περιοχής σε άλλες πόλεις:

«Εβλεπε μακριά και θέλησε να διοργανώσουμε, να φτιάξουμε ένα σύλλογο στην Φιλιππιάδα γιατί υπήρχαν πάρα πολλοί αθλητές από όλα τα τμήματα στίβο, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις οι οποίοι δεν είχαν στέγη στην Φιλιππιάδα και αναγκαζόταν να πηγαίνουν στις γύρω περιοχές όπως η Άρτα, η Πρέβεζα, τα Ιωάννινα. Λοιπόν αυτό το είδε πολύ πλατιά ο Π. Παπαχρήστος μας παρακάλεσε ορισμένα άτομα που είχε μαθητές και φίλους στη Φιλιππιάδα να φτιάξουμε ένα σύλλογο.»

Έτσι αυτό που ενεργοποίησε αυτή την κοινωνική ομάδα, στην σκέψη πρώτα, ήταν η αγάπη για τον τόπο και ανάδειξη των δικών της αθλητών που θα έκαναν γνωστή την πόλη από της επικείμενες επιτυχίες των αθλητών που τώρα θα αγωνίζονταν με τα τοπικά χρώματα. Έτσι όπως μας πληροφόρησε ο Π.Γ σκοπός της δημιουργίας του συλλόγου για την προβολή της ίδιας της πόλης της Φιλιππιάδας από της επιτυχίες αυτών των αθλητών:

«Αφού είδα ότι τα παιδιά ζητούσαν να μαθαίνουν όλο και περισσότερα συγκέντρωσα τους καθηγητές φυσικής αγωγής και τους είπα ότι εδώ εμείς βγάζουμε πρωταθλητές Ελλάδος στο στίβο και όλα τα παιδιά τα δικά μας πηγαίνουν στην Πρέβεζα και ακούγεται η Πρέβεζα. Δε κάνουμε ένα σύλλογο με βόλεϊ, μπάσκετ, στίβο και τένις για να δώσουμε μια αίγλη, μια προβολή για τον τόπο μας να ακούγεται η Φιλιππιάδα.»

3.3 Η παρουσία της Γυναίκας ως Αθλητικό και Διοικητικό Μέλος του Ομίλου

Από την αρχή της δημιουργίας του Α.Γ.Ο.Φ παρατηρούμε ότι έχουμε μια γυναίκα στο αρχικό συμβούλιο, που έμεινε σε αυτή τη θέση για είκοσι χρόνια, σε μία σημαντική θέση, του γραμματέα του συλλόγου όπου όλα τα θέματα περνούσαν από τα χέρια της σύμφωνα με όσα μας αφηγήθηκε η Β.Π:

«Ονομάζομαι Β.Π είμαι συνταξιούχος φιλόλογος και υπήρξα ιδρυτικό μέλος του Α.Γ.Ο.Φ, υπήρξα 20 χρόνια γραμματέας.»

Η γυναικεία παρουσία ήταν πιο έντονη στο αγωνιστικό χώρο αφού όπως μας ανέφερε σχετικά ο Γ.Δ το τμήμα του βόλεϊ ξεκίνησε να έχει ομάδες αγοριών και κοριτσιών:

«Στην περιοχή μας το τμήμα του βόλεϊ λειτούργησε με όλα τα τμήματα. Με την καλή διάθεση του συλλόγου, με μεγάλη προσπάθεια από μένα αλλά και από τα παιδιά τα οποία το ήθελαν πολύ και έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το οποίο με συγκίνησε και με παρέσυρε να λειτουργήσω πολύ περισσότερα τμήματα από όσα θα μπορούσα ως ένα άτομο που ήμουν αφού δεν είχα καμιά άλλη βοήθεια από άλλον συνάδερφο.»

Και όπως συνέχισε να μας λέει ο Γ.Δ δεν άργησαν να έρθουν και κάποιες επιτυχίες από το τμήμα των κοριτσιών:

«Στα κορίτσια παίζαμε στην Αθήνα πανελλήνιο πρωτάθλημα αφού είχαμε προκριθεί με τις γυναίκες για μεγαλύτερη κατηγορία πήγαμε καλά για πρώτη φορά είχαμε και νίκη, ένας σύλλογός χωρίς μεγάλες εμπειρίες αλλά με παιδιά με θέληση.»

Εκτός από το τμήμα του βόλεϊ όμως βλέπουμε να υπάρχει έντονο το γυναικείο στοιχείο και στο τμήμα του τένις και μάλιστα να φέρνει στο σύλλογο και κάποιες πανελλήνιες νίκες όπως μας δήλωσε σε κάποιο σημείο της συνέντευξής μας η Β.Π:

«Υπήρξαν μεγάλοι αθλητές, η Γ. Κόκκαλη, η Β. η Κίκη που είχαν στο πανελλήνιο στο διπλό πρώτη θέση νομίζω, η Δ. Παπαχρήστου δεύτερη πανελλήνια νίκη.»

Αυτό που μας αφήνουν να καταλάβουμε οι συνεντεύξεις είναι ότι ο σύλλογος του Α.Γ.Ο.Φ από την αρχή επέβαλε την ισότητα σε ότι αφορά τα τμήματα των αθλημάτων αφού βλέπουμε να υπάρχουν εξίσου αντρικά και γυναικεία τμήματα που αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.

3.4 Η Κοινωνική Διαστρωμάτωση των Μελών του Ομίλου

Ο σύλλογος βασίστηκε στους μαθητές που φοιτούσαν στο γυμνάσιο και στα δημοτικά σχολεία της περιοχής και αποτελούνταν από όλες της κοινωνικές στρωματώσεις που υπήρχαν εκείνη την περίοδο στην περιοχή της Φιλιππιάδας. Δεν υπήρχε διαχωρισμός ούτε στον τρόπο εκμάθησης αλλά δεν υπήρχε και ιδιαίτερη μεταχείριση σε κάποια παιδιά που άνηκαν σε μία τάξη οικονομική υψηλότερη από τους υπόλοιπους. Η προπόνηση γινόταν το

ίδιο για όλα τα παιδιά σε όποιο χώρο μπορούσαμε και με εξοπλισμό απλό όπως μας έχει παρουσιάσει ο Π.Γ:

«...αρχίσαμε να διδάσκουμε τώρα το τένις αγοράζοντας τα ίδια τα παιδιά ρακέτες και μπαλάκια. Βέβαια όχι επαγγελματικές ρακέτες αλλά ρακέτες φθηνές. Αρχίσαμε κάθε Σάββατο να κάνουμε το μάθημα αυτό και τα παιδιά το ευχαριστηθήκανε πάρα πολύ. Παράλληλα δε πηγαίναμε και σε ένα χώρο δίπλα από το αστυνομικό τμήμα στο κέντρο της πόλης που ήταν μια πλατεία παλιά, το «τζαμί». Εκεί υπήρχε μια πλατεία πλακόστρωτη, λέω παιδιά εδώ εγώ θα σας κάνω γήπεδα τένις και γέλαγαν τα παιδιά, θα σας κάνω γήπεδα τένις και βάλαμε ένα φιλέ και παίζαμε.»

Παρατηρώντας την εικόνα 1 θα διαπιστώσουμε ότι όλα τα παιδιά έχουν από μία ξύλινη ρακέτα και είναι λίγο πολύ το ίδιο όλα και δεν παρατηρούμε κάποια να διαφέρουν από τα υπόλοιπα. Στην εικόνα μάλιστα αυτή βλέπουμε και το χώρο που γινόταν η προπόνηση που ήταν μία πλατεία, η πλατεία «τζαμί», που ήταν πλακόστρωτη και όχι κατάλληλη για αυτή την χρήση.

3.5 Τα Αθλητικά τμήματα του Ομίλου

Στην περιοχή της Φιλιππιάδας ο μόνος αθλητικός σύλλογος ήταν ο Α.Π.Σ. Εθνικός Φιλιππιάδας και ήταν η μόνη διέξοδος προς τον αθλητισμό για τους νέους της περιοχής. Για το λόγο αυτό ο καινούργιος σύλλογος που δημιουργήθηκε απαρτιζόταν από τα εξής τμήματα, πετοσφαίριση, καλαθοσφαίριση, στίβο, και τένις, και ήταν ξεχωριστός από τον Εθνικό όπως μας ανέφερε ο Π.Γ:

«Δε κάνουμε ένα σύλλογο με βόλεϊ, μπάσκετ, στίβο και τένις για να δώσουμε μια αίγλη, μια προβολή για τον τόπο μας να ακούγεται η Φιλιππιάδα. Πράγματι οι γυμναστές συμφωνήσανε. Ήταν ο Γ. Ροντογιάννης και ο Δ. Κώστας και καλέσαμε μετά ανθρώπους από την Φιλιππιάδα δασκάλους, τραπεζίτες, δημοσίους υπαλλήλους, και τον δήμαρχο και κάνανε μια σύναξη πως να δημιουργήσουμε ένα σύλλογο για να μπορούμε να απασχολούμε τα παιδιά και να έχουμε και την ακτινοβολία που θα είχαν σαν πρωταθλητές Ελλάδος αλλά και σαν Φιλιππιάδα. Πράγματι αποφασίστηκε να κάνουμε το σύλλογο εκτός όμως του Εθνικού Φιλιππιάδας. Να γίνει ξεχωριστός σύλλογος με τα τέσσερα αυτά τμήματα.»

Το τμήμα του βόλεϊ είχε τμήματα όλων των ηλικιών, αγοριών και κοριτσιών. Και σύμφωνα με όσα μας είπε ο Γ.Δ από πολύ νωρίς είχαν και κάποιες επιτυχίες παρά την απειρία τους:

«Συμμετείχαμε και στα τρία πρωταθλήματα, δε θυμάμαι ακριβώς την χρονολογία αλλά συμμετείχαμε και σε πανελλήνια πρωταθλήματα αφού είχαμε προκριθεί και είχαμε παίζει με συλλόγους οι οποίοι έπαιζαν και στην Α εθνική όπως η Ορεστιάδα, ο Δημόκριτος από Θεσσαλονίκη. Στα κορίτσια παίζαμε στην Αθήνα πανελλήνιο πρωτάθλημα αφού είχαμε προκριθεί με τις γυναίκες για μεγαλύτερη κατηγορία πήγαμε καλά για πρώτη φορά είχαμε και νίκη, ένας σύλλογος χωρίς μεγάλες εμπειρίες αλλά με παιδιά με θέληση. Η προσπάθεια ανταμείφθηκε διότι και παιδιά από το σύλλογο παίζανε και σε μεγαλύτερες κατηγορίες, μπορούσαν να παίξουν και περισσότερο αλλά από άλλους λόγους προσωπικούς ή οικονομικούς γιατί τα περισσότερα παιδιά δεν είχαν τον τρόπο να αθλούνται και να εργάζονται παράλληλα.»

3.6 Ο Αθλητικός Όμιλος Φιλιππιάδας και η Γυμναστική Ακαδημία Σόφιας

Το τμήμα του τένις από πολύ νωρίς άρχισε να έχει επαφές με την γυμναστική ακαδημία της Σόφιας και άρχισε να δημιουργείτε μία σχέση μεταξύ των καθηγητών της ακαδημίας και των ανθρώπων του Α.Γ.Ο.Φ όχι μόνο συναδελφική αλλά και φιλική. Από όσα μας διηγήθηκε ο Π.Γ αφορμή ήταν αυτό το βιβλίο:

« Έτσι και έγινε αλλά παράλληλα από το 1978 μέχρι το 1981 που έγινε η αναγνώριση του συλλόγου είχα γράψει και το πρώτο βιβλίο για το τένις «Τένις για όλους». Ήταν το πρώτο βιβλίο που είχε γράψει γυμναστής για το τένις στην Ελλάδα.»

Και συνεχίζοντας ο ίδιος μας λέει για την συνάντηση με τον Έλληνα φοιτητή της γυμναστικής ακαδημίας της Σόφιας που ήρθε στην Φιλιππιάδα για να το βρει:

«Το 1982 με 1983 έρχεται ένας φοιτητής της γυμναστικής ακαδημίας Κ. Μάντης ήρθε στη Φιλιππιάδα και ήθελε να αγοράσει το βιβλίο το δικό μου το «Τένις για όλους» και

πήγε στον Μ. Κατραχούρα που ήταν πρόεδρος τότε και του λέει ότι η γυμναστική ακαδημία επιθυμεί να κάνει μία σχέση, σύναξη, να υπάρξει μία επαφή μεταξύ Φιλιππιάδας και γυμναστικής ακαδημίας με το τένις. Θέλετε; Μπορείτε;»

Μετά από αυτή την πρόταση που έγινε δεν ήταν εύκολο να αρνηθούμε μια τέτοια συνεργασία συνέχισε ο Π.Γ:

«Πραγματικά του είπαμε δεχόμαστε και μου λέει ο πρόεδρος να πας Πάνο. Πήραμε με το αυτοκίνητο μου τέσσερα παιδιά και ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου ο Γ. Λέτσος και με έναν άλλο γυμναστή τον Δ. Κώστα και πήγαμε στη Βουλγαρία και μας φιλοξενήσαν εκεί για δέκα πέντε μέρες και εκεί τα παιδιά κάνανε προπόνηση με τους φοιτητές υπό την καθοδήγηση του Άνγκελ Πένσεφ που ήταν στην καρέκλα υπεύθυνος και τους φοιτητές που ήταν αθλητές αλλά και φοιτητές και κάνανε προπόνηση στα παιδιά. Μετά από δύο μέρες αφού έδωσα το βιβλίο μου στον Πένσεφ ένας Βούλγαρος του το μετάφρασε και έμεινε πολύ ενθουσιασμένος από το βιβλίο το δικό μου αλλά μου λέει «το βιβλίο είναι πάρα πολύ καλό αλλά δε μπορεί μέσα σε τόσο χρονικό διάστημα τα παιδιά να παίζουν τόσο ωραίο τένις» (μέσα σε δύο χρόνια). Απαντάω εγώ ασχολούμαι και έχω ένα προβληματισμό, τα Σάββατα που κάνω (τένις) στα παιδιά πρέπει να τα διορθώσω. Δεν ξέρω αν με προίκισε η φύση να κάνω δικές μου ασκήσεις και να διορθώνω τα σφάλματα των παιδιών και γι' αυτό έχουν τέτοια βελτίωση και παίζουν τόσο ωραίο τένις όπως διαπιστώνεται. Ο δε Γεωργούλας κέρδιζε σχεδόν όλους τους φοιτητές που ήταν αθλητές στην Βουλγαρία.»

Τώρα το επόμενο βήμα ήταν να έρθουν στη οι Βούλγαροι στη Φιλιππιάδα κάτι που έγινε τον Σεπτέμβριο και όχι μόνο πήραν τις ασκήσεις που κάναμε για να τις μελετήσουν αλλά εξήγησαν και το δήμαρχο τη σημαντικότητα του τένις, συνεχίζει:

«Πράγματι τον Σεπτέμβριο μήνα ήρθαν κάτω και κουβεντιάσαμε εδώ και μου λέει θέλω να δω τις ασκήσεις. Τις πήρε τις ασκήσεις αυτές και ο Μάντης που ήταν μαζί μας στο δωμάτιο του εξηγούσε τι έκανα σε κάθε άσκηση. Αφού τελείωσε μου λέει θερμά συγχαρητήρια για αυτά που έκανες και θέλω τις ασκήσεις αυτές να μου τις δώσεις να τις γράψουμε βιβλίο για τους φοιτητές της Βουλγαρίας. Θα κάνω ένα διάλλειμα τρία χρόνια για να γράψω τις ασκήσεις με το ραπιδογράφο και να γράψω και το περιεχόμενο, το πως έπρεπε να εκτελεστεί η κάθε άσκηση. Παράλληλα οι άνθρωποι αυτοί που έμειναν εδώ δώσανε στο δήμαρχο να καταλάβει ότι το τένις είναι κάτι το διαφορετικό, είναι κάτι το οποίο θα προβάλλει την πόλη διότι θα γίνουν αγώνες και θα έχει πανελλήνια προβολή αλλά ίσως και παγκόσμια πρωταθλήματα.»

Το 1983 πηγαίνοντας για αγώνες στην Αθήνα ήταν που έγινε κάτι που βοήθησε πολύ το σύλλογο και τον έκανε γνωστό και σε άλλες χώρες όπως μας αφηγείται ακόμη ο Π.Γ:

«Πηγαίνοντας στην Αθήνα μας λέει ο Γκένοφ ότι φέτος έχουμε Βαλκανικούς αγώνες στην Ελλάδα. (Βαλκανικούς αγώνες) αυτή είναι η ευκαιρία να κάνουμε γήπεδα τένις και παίρνουμε τηλέφωνο τον Δήμαρχο και του λέμε έχουμε Βαλκανικούς αγώνες φέτος στη Φιλιππιάδα, αναλαμβάνεις να φτιάξεις τέσσερα γήπεδα να κάνουμε τους Βαλκανικούς; Ο Β. Χήτας απάντησε θετικά και έτσι το 1984 κάναμε τους αγώνες στη Φιλιππιάδα, πανελλήνιους αγώνες και εν συνεχεία μετά τα άλλα χρόνια αρχίσαν να γίνονται και παγκόσμια πρωταθλήματα.»

Μέσα από αυτή την συνεργασία με την Γυμναστική ακαδημία της Σόφιας ο Α.Γ.Ο.Φ κατόρθωσε μέσα σε λίγα χρόνια να ανέβει αγωνιστικά να βγάλει πανελληνιονίκη και στην συνέχεια να καταφέρει να οργανώσει βαλκανικούς αγώνες στα νεοσύστατα γήπεδα.

3.7 Η πορεία του Ομίλου

Ο Α.Γ.Ο.Φ είναι ένας σύλλογος που ακόμη και στις μέρες μας παίζει ρόλο στα πανελλήνια και ενωσιακά πρωταθλήματα όπως μας έχει πει η Β.Π:

«Ο σύλλογος συνεχίζει για χρόνια με πολλά παιδιά με καλούς προπονητές με αγώνες, ενωσιακούς , περιφεριακούς , πανελληνίους που πάνε συνέχεια τα παιδιά. Τα πρώτα χρόνια με κάποια έξοδα του συλλόγου, και που συνόδευε ο Παπαχρήστος (τρία αυτοκίνητα χάλασε σε αυτή την περίπτωση πηγαينوερχόμενος). Συνεχίζονται αυτές οι δραστηριότητες από τους προπονητές και σήμερα.»

Στο τμήμα του τένις οι περισσότεροι από τους πρώτους αθλητές του συλλόγου τα τελευταία χρόνια είναι προπονητές του τένις οι ίδιοι άλλοι στον Α.Γ.Ο.Φ και άλλοι σε κάποιον άλλο σύλλογο σύμφωνα με την Β.Π:

«Άλλοι μεγάλοι και αξιόλογοι αθλητές (από τους πρώτους αθλητές) που είναι σήμερα είναι προπονητές, όπως είναι ο Α. Παππάς , η Δ. Παπαχρήστου, ο Ν. Γιώγιας, ο Β. Παπαβασιλείου, ο Ν. Αλεξίου, ο Χ. Παπαβασιλείου, ο Κ. Γώγος που βρίσκεται Αγγλία τώρα, ο Κ Γεωργούλας εργάζεται ως ένας από τους καλύτερους προπονητές, ο Ν.

Αλεξίου είναι αντιπρόσωπος της ομοσπονδίας του τένις. Όλα τα παιδιά καταξιωμένα και είναι η πρώτη φουρνιά με τον Π. Παπαχρήστο και έγιναν πολύ καλοί και αποκαταστάθηκαν.»

Στο τμήμα του βόλεϊ πάλι συνεχίζει με κάποιον από τους πρώτους αθλητές του συλλόγου όπως μας είπε ο Γ.Δ:

«Τώρα έγινε το γυμναστήριο που το ζητούσαμε χρόνια αλλά η θέληση για την προσπάθεια έγινε και με το παραπάνω και είμαστε ευχαριστημένοι εγώ τουλάχιστον έφυγα πολύ ικανοποιημένος και μάλιστα έχει και συνέχεια το τμήμα του βόλεϊ με τον Γιώργο Σιαμαντά που κάνει μία φιλότιμη προσπάθεια και έχει φτιάξει καλά τμήματα ειδικά των γυναικών.»

Παρατηρούμε ότι ο Α.Γ.Ο.Φ είναι ένας σύλλογος που κατόρθωσε να φτάσει γρήγορα σε κάποια από τα τμήματά του ψηλά και κατάφερε συγχρόνως να διατηρηθεί με διάφορα σκαμπανεβάσματα μέχρι τις μέρες μας.

Συμπεράσματα

Η εργασία μας αυτή συμπερασματικά εστίασε στην ίδρυση και την μελέτη του κοινωνικού χώρου του *Αθλητικού και Γυμναστικού Ομίλου* (Α.Γ.Ο.Φ) Φιλιππιάδας του νομού Πρεβέζης την περίοδο από το 1980 έως το 1992. Στο πλαίσιο της έρευνάς μας χρησιμοποιήσαμε τις βιογραφικές αφηγήσεις ως μέσο για να μπορέσουμε να ανακατασκευάσουμε την ιστορία ζωής των ανθρώπων που συμμετείχαν στην έρευνά μας και να μπορέσουμε να μπούμε στον κοινωνικό κόσμο του συγκεκριμένου αθλητικού σωματείου που θέλαμε να μελετήσουμε. Βέβαια στόχος της μελέτης δεν ήταν να επιτύχουμε, μέσα από τις βιογραφικές αφηγηματικές συνεντεύξεις, την αντικειμενική ανασυγκρότηση των διαδικασιών συγκρότησης της συγκεκριμένης συλλογικότητας. Μέσα από τις βιογραφικές συνεντεύξεις ορισμένων από τους πρωταγωνιστές εκείνης της περιόδου, που συμμετείχαν στην έρευνά μας, επιχειρήσαμε να ανασύρουμε «σημαντικά» σημεία των προσωπικών τους ιστοριών που μας βοήθησαν στο να κατανοήσουμε την προσπάθεια των αφηγητών/τριών να παρουσιάσουν, με το δικό τους διαμεσολαβημένο λόγο, τις πιθανές απαντήσεις στα ερωτήματα που είχαμε θέσει στο πλαίσιο αυτής της διπλωματικής εργασίας.

Αναλύοντας τον καταγεγραμμένο λόγο των υποκειμένων που βίωσαν τις συγκεκριμένες συνθήκες, μπορέσαμε να καταγράψουμε, να αναλύσουμε και εν τέλει να κατανοήσουμε, διαμέσω αυτών των υποκειμενικών προσλήψεων, το ιδιαίτερο περιεχόμενο της συμμετοχής του εκάστοτε υποκειμένου της έρευνάς μας στις διαδικασίες συγκρότησης του Αθλητικού ομίλου της μελέτης μας, τη συγκεκριμένη περίοδο της ιστορίας της συλλογικότητας. Ειδικότερα μπορέσαμε να ανασύρουμε «στοιχεία» σχετικά με το τι ήταν αυτό που οδήγησε τα εν λόγω υποκείμενα της μελέτης μας στη δημιουργία του Α.Γ.Ο.Φ τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Έτσι ως αφορμή προβάλεται, στο λόγο των αφηγητών, το κάλεσμα του γυμναστή Π. Παπαχρήστου από το υπουργείο παιδείας για μετεκπαίδευση το 1978 και η γνωριμία του εκεί με το άθλημα της αντισφαίρισης, αφού ήταν ένα από τα νέα μαθήματα που θα διδάσκονταν στο πλαίσιο της μετεκπαίδευσης των γυμναστών. Επιστρέφοντας στη Φιλιππιάδα ξεκίνησε να διδάσκει το άθλημα σε ορισμένα παιδιά φίλων του ενώ στην πορεία γενήθηκε η ιδέα της δημιουργίας ενός αθλητικού συλλόγου που θα στέγαζε την εν λόγω προσπάθεια αφού είχε αρχίσει να διαφαίνεται ένα έντονο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο άθλημα.

Ένα άλλο ερώτημα που απαντήθηκε μέσα από τις συνεντεύξεις ήταν και το πόσο επηρέασε η τοπικότητα και η αγάπη για την πόλη αυτή την κοινωνική ομάδα, στην απόφασή τους να ιδρύσουν ένα αθλητικό σωματείο στην πόλη τους. Αυτό που μπορέσαμε να αντιληφθούμε μέσα από τα δικά τους λόγια ήταν ότι λόγο έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων αλλά και κάποιας αθλητικής συσωμάτωσης που θα στέγαζε τους αθλητές που επιθυμούσαν να ασχοληθούν με κάποιο άθλημα εκτός του ποδοσφαίρου, καθώς οι ενδιαφερόμενοι θα έπρεπε να μετακινηθούν σε μια άλλη πόλη ή νομό για να το κατορθώσουν αυτό. Αυτό όμως σήμαινε ταυτόχρονα ότι και οι όποιες πιθανόν επιτυχίες αυτών των αθλητών θα κεφαλαιοποιούνταν από το «άλλο» σωματείο που θα τους στέγαζε. Με την ίδρυση όμως του Α.Γ.Ο.Φ οι αθλητές της περιοχής είχαν την δυνατότητα να αθληθούν στην πόλη τους ενώ οι επιτυχίες τους θεωρήθηκε ότι θα αποτελούσαν πεδίο προβολής του τόπου τους.

Ένα άλλο σημείο που αποτέλεσε πεδίο ενδιαφέροντος της εργασίας μας ήταν ο ρόλος της γυναίκας στο αθλητικό σωματείο ως ιδρυτικό μέλος, αλλά και ως αθλήτρια του συλλόγου. Από το υλικό της μελέτης αναδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος της καθώς από την ίδρυση του Α.Γ.Ο.Φ γραμματέας του συλλόγου διατέλεσα για 20ολόκληρα χρόνια μία γυναίκα με σημαντικό ρυθμιστικό ρόλο στη λειτουργία του συλλόγου αλλά και στην οργάνωση των αγώνων του συλλόγου. Βέβαια ο σύλλογος, από την αρχή της λειτουργίας του, είχε ξεχωριστά τμήματα αγοριών και κοριτσιών με τα κορίτσια να έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα διάφορα πρωταθλήματα..

Πληροφορηθήκαμε ακόμη από τις συνεντεύξεις ότι ο σύλλογος του Α.Γ.Ο.Φ υπέθαλπε τέσσερα αθλήματα, του κλασικού αθλητισμού, της Καλαθοσφαίρισης, της Αντισφαίρισης και της Πετοσφαίρισης. Μάλιστα σύντομα διοργανώθηκαν αγώνες πρωταθλήματος σε κάθε άθλημα ανά κατηγορία.

Σημαντικό επίσης στοιχείο που ανιχνεύεται από το υλικό των αφηγήσεων είναι ο κομβικός ρόλος που διαδραμάτισε η γνωριμία των μελών του Ομίλου με πρόσωπα από το ακαδημαϊκό προσωπικό της Γυμναστική ακαδημίας της πόλεως Σόφιας στη Βουλγαρία. Η γνωριμία αυτή βοήθησε στην δημιουργία αθλητικών υποδομών (νέων γηπέδων τένις) στη Φιλιππιάδα και επιπλέον στην προσωπική γνωριμία του προπονητή Π. Παπαχρήστου με καθηγητές της γυμναστικής ακαδημίας της εν λόγω σχολής αλλά και ειδικά και του Ομοσπονδιακό προπονητή της Εθνικής ομάδας Αντισφαίρισης της Βουλγαρίας που οδήγησε στη διοργάνωση από τον Α.Γ.Ο.Φ των Βαλκανικών αγώνων στα καινούργια γήπεδά του.

Ο σύλλογος ιδρύθηκε το 1980 και η πορεία του έχει να επιδείξει σημαντικές επιτυχίες των πρώτων αθλητών του ενώ οι περισσότεροι από τους πρώτους αθλητές του τμήματος του της

Αντισφαίρισης σήμερα διατελούν προπονητές στον Α.Γ.Ο.Φ αλλά και σε άλλους αθλητικούς συλλόγους. Μάλιστα ένας από τους σημερινούς ομοσπονδιακούς προπονητές προέρχεται από τους πρώτους εκείνους αθλητές του Ομίλου.

Εν κατακλείδι από το υλικό αυτής της εργασίας αναδεικνύονται σημαντικά στοιχεία των διεργασιών που οδήγησαν τα συγκεκριμένα άτομα της μελέτης μας, σε μια κωμόπολη της Ηπείρου με συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά, να αναλάβουν την πρωτοβουλία ίδρυσης ενός αθλητικού Ομίλου. Η οπτική των υποκειμένων της έρευνάς μας και τα διαβήματα «αντικειμενικής» ανασυγκρότησης των ιστορικών συνθηκών και διαδικασιών που οδήγησαν στην ίδρυση του Ομίλου, ήταν μια προσπάθεια ιστορικά ενημερωμένης κατανόησης και ανασυγκρότησης των κοινωνικών διαδικασιών και των κοινωνικών μηχανισμών που οδήγησαν σε αυτή. Φυσικά θα είχε ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον η περαιτέρω ανάπτυξη των βιογραφικών συνεντεύξεων, η εμβάθυνση της ανάλυσης τους και η διασταύρωση των αναδόμενων πληροφοριών με δευτερογενείς ιστορικές πηγές, αλλά και ο εμπλουτισμός της έρευνας, με τη συμμετοχή και άλλων προσώπων που κινήθηκαν είτε στην αιχμή είτε και στην περιφέρεια αυτής της δράσης. Αυτά τα στοιχεία θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην ενίσχυση του ευρύτερου πλαισίου της μελέτης και στη βαθύτερη κατανόηση των διεργασιών που αναπτύχθηκαν γύρω από τη συγκρότηση και λειτουργία του Ομίλου.

Βιβλιογραφία

- Τσιώλης, Γ. (2006). Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Η βιογραφική προσέγγιση στην κοινωνιολογική ποιοτική έρευνα. Κριτική.
- Τσιώλης, Γ. (2015). Η αφηγηματική προσέγγιση στην εμπειρική κοινωνική έρευνα: Παραγωγή και ανάλυση βιογραφικών αφηγήσεων. Ερευνητικό εργαστήριο Ηράκλειτος II- ΕΑΠ-Πάτρα 29/10/2015.
- Τουριστικός οδηγός περιοχής Φιλιππιάδας (1998). Έκδοση του συνδέσμου 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας Φιλιππιάδας. Δεκέμβριος του 1998.
- Κουλούρη, Χ. (1999), «Αθλητισμός και σπορ», στο Χ. Χατζηιωσήφ (επιστ. επιμέλεια), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Οι απαρχές: 1900-1922*, Α' τόμος, Μέρος 2ο, Αθήνα: Βιβλιόραμα, 401-419.
- Κουλούρη, Χ. (1997). *Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας. Γυμναστικά και αθλητικά σωματεία (1870-1922)*. Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας-ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (Ε.Ι.Ε./Ι.Ν.Ε.).
- Κουλούρη, Χ. (1998). «Η ώρα του σώματος: Αθλητισμός, άσκηση και ψυχαγωγία στο ελληνικό κράτος (1870-1922)». Στο *Οι χρόνοι της Ιστορίας. Για μια Ιστορία της Παιδικής Ηλικίας και της Νεότητας*. Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου: Αθήνα, 17-19 Απριλίου 1997. Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας-Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.
- Κουλούρη, Χ. (2015). «Η ιστορία του ελληνικού αθλητισμού: Σπορ, φυσική αγωγή και Ολυμπιακοί αγώνες». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα: Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ελίας, Ν. (1998). «Η γένεση του αθλητισμού ως κοινωνιολογικό πρόβλημα», στο Ν. Ελίας και Ε. Ντάνινγκ, *Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην Εξέλιξη του πολιτισμού*, μτφρ. Σ. Χειρδάρη, Γ. Κακαρούκα, επιμ.εισ. Π. Κυπριανός, Αθήνα: Δρομέας, 169-196.
- Giddens, A. (2002). Κοινωνιολογία. Το Βοήθημα του φοιτητή. Gutenberg
- Ζαϊμάκης, Γ. (2010). *Εργοτέλης 1929-2009. Ψηφίδες της αθλητικής και κοινωνικής ιστορίας ενός φιλοπρόοδου σωματείου*. Θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα στη μελέτη των αθλητικών σωματείων. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ζαϊμάκης, Γ. (2015). «Θεωρητικά ρεύματα και προσεγγίσεις στην κοινωνιολογία του αθλητισμού», στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.) (2015), *Κοινωνία και Αθλητισμός στην Ελλάδα. Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σσ. 89-130.
- Ζαϊμάκης, Γ. (2020). *Ζητήματα της μεθοδολογίας και έρευνας στη μελέτη του αθλητισμού*. Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Αθλητικές σπουδές: Κοινωνιολογία-Ιστορία-Ανθρωπολογία. ΕΑΠ-Πάτρα 2020.

Φουρναράκη Ε. (1998). «Σωματική αγωγή των δύο φύλων στην Ελλάδα του 19ου αιώνα». Πρακτικά του διεθνούς συμποσίου οι χρόνοι της ιστορίας: για μια ιστορία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Αθήνα: ΙΑΕΝ-ΓΓΝΓ. (σ. 293-315).

Jarvie, G. (2012). *Sport, Culture and society: An introduction*. Νέα Υόρκη: Routledge (2η έκδοση).

Kendall Blanchard (1995). «The anthropology of sport: An introduction». A revised edition, Kendall Blanchard. Bergin & Garvey, Westport, Connecticut. London.

Θανοπούλου, Μ., Πετρονώτη, Μ. (1987). «Βιογραφική προσέγγιση: Μία άλλη πρόταση για την κοινωνιολογική θεώρηση της ανθρώπινης εμπειρίας», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 64: 20-42.

Μπουτζουβή, Α., Θανοπούλου, Μ. (2002). Η ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΜΙΑΣ ΔΥΣΚΟΛΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 107, 3-21

Ζαϊμάκης, Γ. και Φουρναράκη, Ε. (2015). «Εισαγωγή», στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.), *Κοινωνία και Αθλητισμός στην Ελλάδα. Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σσ. 9-39.

Γιώτης, Ντίνος. (2016). «Μια ζωή Αναγέννηση». *Η Ιστορία της Αναγέννησης Άρτας σε μια συλλεκτική έκδοση 450 σελίδων*. Αθήνα.

Ταχυδρόμος. Εβδομαδιαία Εφημερίδα της Άρτας.

Φωνή του αγρότου. Εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στη Φιλιππιάδα.

Ηχώ της Άρτας. Εβδομαδιαία εφημερίδα της Άρτας.

<https://www.segas.gr>

<https://epsprevezas-lefkadas.gr>

<https://epsip.gr>

<https://efoa.gr>

Παράρτημα Α: Συνεντεύξεις

Α.1 Συνέντευξη Β. Π.

Α. Ερευνητής: Θα ήθελα να σας παρακαλέσω, να μου αφηγηθείτε πώς ιδρύθηκε ο ΑΓΟ. Δηλαδή, να μου διηγηθείτε όσα γεγονότα και εμπειρίες ήταν για εσάς σημαντικά από εκείνη την περίοδο. Έχετε όσο χρόνο θέλετε. Δε θα σας διακόπτω με ερωτήσεις. Αν θέλω να σας ρωτήσω κάτι, θα το κάνω όταν τελειώσετε.

Β. Π: Ονομάζομαι Β. Π. είμαι συνταξιούχος φιλόλογος και υπήρξα ιδρυτικό μέλος του Α.Γ.Ο.Φ, υπήρξα 20 χρόνια γραμματέας. Ο σύλλογος ξεκίνησε το 1980. Τα πρώτα μαθήματα έγιναν στο υπόστεγο του γυμνασίου με έναν τοίχο χωρισμένο σε τετράγωνα που εκεί τα παιδιά χτυπούσαν τις μπάλες. Μετά έγινε μια πλατεία στη πόλη και εκεί προπονούσαν τα παιδιά. Αργότερα έγιναν γήπεδα, όταν Δήμαρχος ήταν ο Βελισάρης Χήτας, στην περιοχή του μπέη είχαν γίνει τέσσερα γήπεδα και αμέσως μετά το δεύτερο χρόνο που είχαν γίνει τα γήπεδα και τέταρτο χρόνο που είχε ιδρυθεί ο σύλλογος όταν κάναμε βαλκανικούς (αγώνες). Μιλάμε για πάρα πολύ κόσμο, για πάρα πολλά παιδιά, συμμετείχε η Εθνική ομάδα της Ελλάδας με ονόματα όπως ο Τάσος Μπαβέλας και ο Γιώργος Καλοβελόνης από τα πολύ γνωστά για την εποχή. Αρχίσαμε τότε και τις επαφές με την γυμναστική ακαδημία της Σόφιας με τον Πένσεφ ο οποίος ήταν και προπονητής και δάσκαλος και τον Γκένοφ ο οποίος ήταν καταξιωμένος προπονητής και αρχίσαν μετά οι ανταλλαγές. Κάθε χρόνο, πήγαινε η ομάδα της Φιλιππιάδας, προπονούσαν στα γήπεδα της ακαδημίας, πηγαίνουν και σε άλλες πόλεις και δέκα πέντε μέρες έρχονταν οι Βούλγαροι. Ήταν ο Γκένοφ, ο Πένσεφ, και άλλοι μεγάλοι καθηγητές του πανεπιστημίου και γίνονταν προπονήσεις, κόσμος πολύς μεγάλες συνεστιάσεις και επί χρόνια συνεχίστηκε αυτή η ανταλλαγή. Ο σύλλογος είχε μεγάλες επιτυχίες, παράδειγμα ο Κ. Γεωργούλας δεύτερη χρονιά που είχε αρχίσει τις προπονήσεις βγήκε πρώτος στο πανελλήνιο. Υπήρξαν μεγάλοι αθλητές, η Π. Κόκκαλη, η Β. η Κίκη που είχαν στο πανελλήνιο στο διπλό πρώτη θέση νομίζω, η Δ. Παπαχρήστου δεύτερη πανελλήνια νίκη. Άλλοι μεγάλοι και αξιόλογοι αθλητές (από τους πρώτους αθλητές) που είναι σήμερα είναι προπονητές, όπως είναι ο Α. Παππάς, η Δ. Παπαχρήστου, ο Ν. Γιώγιας, ο Β. Παπαβασιλείου, ο Ν. Αλεξίου, ο Χ. Παπαβασιλείου, ο Κ. Γώγος που βρίσκεται Αγγλία τώρα, ο Κ. Γεωργούλας εργάζεται ως ένας από τους καλύτερους προπονητές, ο Ν. Αλεξίου είναι αντιπρόσωπος της ομοσπονδίας του τένις. Όλα τα παιδιά καταξιωμένα και είναι η πρώτη φουρνιά με τον Π. Παπαχρήστο και έγιναν πολύ

καλοί και αποκαταστάθηκαν. Ο σύλλογος συνεχίζει για χρόνια με πολλά παιδιά με καλούς προπονητές με αγώνες, ενωσιακούς, περιφερειακούς, πανελληνίους που πάνε συνέχεια τα παιδιά. Τα πρώτα χρόνια με κάποια έξοδα του συλλόγου, και που συνόδευε ο Παπαχρήστος (τρία αυτοκίνητα χάλασε σε αυτή την περίπτωση πηγαينوερχόμενος). Συνεχίζονται αυτές οι δραστηριότητες από τους προπονητές και σήμερα. Οφείλω να πω ότι ο Π. Παπαχρήστος που το ίδρυσε όλο αυτό το πράγμα τιμής ένεκεν δώσαν και το όνομά του στα γήπεδα της Φιλιππιάδας σήμερα τα ονόμασαν γήπεδα Παναγιώτης Παπαχρήστος. Ταυτόχρονα έβαλε τις βάσεις στο σύλλογο της Πρέβεζας, στο σύλλογο της Ηγουμενίτσας, στο σύλλογο της Άρτας. Σήμερα όλοι αυτοί οι σύλλογοι (των Ιωαννίνων προϋπήρχε βέβαια) δραστηριοποιούνται και απασχολούν τα παιδιά, μπορεί να μην κάνουν όλα πρωταθλητισμό, αλλά είναι μία διέξοδος, ένας καλός δρόμος να μείνουν τα παιδιά μακριά από τους πειρασμούς της εποχής. Πέρασαν καταξιωμένα άτομα της Φιλιππιάδας είτε, εγώ γραμματέας είκοσι χρόνια, σαν πρόεδροι όπως ο Τζανούμης, ο Σ. Σιώζος, ο Μ. Κατραχούρας οδοντίατρος, ο Κώνστας, δυστυχώς πολλοί από αυτούς σήμερα λείπουν, αυτοί που μείναν πια ότι μπορούν προσφέρουν. Υπάρχουν νέα παιδιά που συνεχίζουν αυτή τη δράση. Σήμερα ο σύλλογος απασχολεί πάνω από διακόσια παιδιά, κάθε μέρα τα γήπεδα είναι γεμάτα και γίνεται προσπάθεια και πρόοδος να έχουν αλλά κυρίως να καταλάβουν τι είναι ο αθλητισμός.

Ερευνητής: *Ωραία. Θέλεις να προσθέσεις κάτι άλλο; Όχι; Ωραία.*

A.2 Συνέντευξη Α. Α.

Ερευνητής: *Θα ήθελα να σας παρακαλέσω, να μου αφηγηθείτε τι θυμάστε από την περίοδο που ιδρύθηκε ο ΑΓΟ. Δηλαδή, να μου διηγηθείτε όσα γεγονότα και εμπειρίες ήταν για εσάς σημαντικά από εκείνη την περίοδο. Δε θα σας διακόπτω με ερωτήσεις και αν θέλω να σας ρωτήσω κάτι, θα το κάνω όταν τελειώσετε..*

Α. Α: Λοιπόν. Ονομάζομαι Α. Α. του Κωνσταντίνου, ήμουν υπάλληλος στην Ένωση Συνεταιρισμών Άρτας Φιλιππιάδας συνταξιοδοτήθηκα από εκεί και σήμερα είμαι ελεύθερος. Ήρθε στη Φιλιππιάδα γυμναστής ο Πάνος Παπαχρήστος τον οποίο τον είχα και καθηγητή σαν μαθητής και μετέπειτα συνεργάτη. Με παρακάλεσε με την ιδιομορφία του και με τη όλη όρεξή του σαν γυμναστής. Έβλεπε μακριά και θέλησε να διοργανώσουμε, να

φτιάξουμε ένα σύλλογο στην Φιλιππιάδα γιατί υπήρχαν πάρα πολλοί αθλητές από όλα τα τμήματα στίβο, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις οι οποίοι δεν είχαν στέγη στην Φιλιππιάδα και αναγκάζονταν να πηγαίνουν στις γύρω περιοχές όπως η Άρτα, η Πρέβεζα, τα Ιωάννινα. Λοιπόν αυτό το είδε πολύ πλατιά ο Π. Παπαχρήστος μας παρακάλεσε ορισμένα άτομα που είχε μαθητές και φίλους στη Φιλιππιάδα να φτιάξουμε ένα σύλλογο. Ένα αθλητικό σύλλογο, καθαρά αθλητικό σύλλογο, υπήρχε ο ποδοσφαιρικός σύλλογος Εθνικός Φιλιππιάδας ο οποίος ασχολούνταν μόνο με το ποδόσφαιρο και τίποτα άλλο. Προσφερθήκαμε και φτιάξαμε το σύλλογο αυτόν. Το πρώτο καταστατικό έγινε το 1979 με 1980, φτιάξαμε το σύλλογο επί τιμής μια και ήταν ο εγkéφαλος της όλης καταστάσεως ο Π. Παπαχρήστος τον υποχρεώσαμε όλοι μας να γίνει ο πρώτος πρόεδρος. Επειδή είχε πολλές υποχρεώσεις με το τένις το οποίο οργάνωσε στη Φιλιππιάδα γίνανε εκλογές και ο πρώτος πρόεδρος μετά ήταν ο Γ. Πανής. Φτιάξαμε γραφεία στη Φιλιππιάδα στο κέντρο της Φιλιππιάδας (στην κεντρική πλατεία). Ο κόσμος το αγκάλιασε το τμήμα αυτό του τένις, έτυχε και την περίοδο εκείνη να είναι Δήμαρχος ο Βησ. Χήτας ο οποίος είδε με καλό μάτι όλη αυτή την κίνηση και εμείς αφού είδαμε την κατάσταση αυτή προσπαθήσαμε όλοι μας με την λίγη έστω αυτή (από μέρους μας) η προσπάθεια και με πρωτεργάτη τον Π. Παπαχρήστου να φτιάξουμε τον σύλλογο. Η Φιλιππιάδα το είδε αυτό, το αγκάλιασε και εδραιώθηκε στη Φιλιππιάδα. Έγιναν οι πρώτοι αγώνες στο πλακόστρωτο απέναντι μαπό την αστυνομία που στεγάζεται σήμερα το Δημαρχείο της Φιλιππιάδας. Ήταν τότε μια μικρή πλατεία, το Τζαμί που υπήρχε εκεί τότε, η οικοκυρική σχολή και μπροστά στο πλακόστρωτο κλείσαμε τότε ένα προσωρινό γήπεδο για να μπορέσουμε αυτά τα παιδιά τα οποία ξεκίνησαν, και ήταν πάρα πολλά, να φτιάξουμε το τένις. Γονείς φίλοι, και άλλοι παράγοντες στη Φιλιππιάδα, όπως ο δήμαρχος ο Χήτας όπως είπα προηγουμένως. Είδαμε όλη αυτή την κατάσταση, αφού ξεκίνησαν τα παιδιά και βλέπαμε ότι είχαν με την συμβολή του Παπαχρήστου σαν προπονητή και η ιδέα του αυτή ο Δήμαρχος έφτιαξε τα γήπεδα που υπάρχουν και σήμερα στην περιοχή του Μπέη όπως λέγετε. Με την προπόνηση και το σθένος του Παπαχρήστου βγάλαμε και πρωταθλητές όπως ο Γεωργούλας και άλλα παιδιά που αυτή τη στιγμή δε μπορώ να τα θυμηθώ. Ανοίξαμε και με φοιτητές που υπήρχαν τότε στη Βουλγαρία, με την γυμναστική ακαδημία Σόφιας, να κάνουμε μια προστριβή (εννοεί συνεργασία) που πέτυχε. Έτσι ανταλλάξαμε δέκα μέρες εμείς στη Γυμναστική ακαδημία Σόφιας την ΒΙΦ όπως λέγεται και αυτοί ερχόντουσαν εδώ το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου. Γινόταν αγώνες εδώ όπως και εκεί, περισσότερο για προπόνηση και να βγουν αθλητές του τένις. Σιγά σιγά αναβαθμίστηκε, έγινε όνομα η Φιλιππιάδα, ο ΑΓΟΦ το τμήμα του τένις αλλά και τα άλλα τμήματα βέβαια με πρωτεργάτη

τον Π. Παπαχρήστο και με την συγκυρία που υπήρχε, ότι αγκαλιάστηκε από το σύνολο της Φιλιππιάδας. Έγιναν εδώ και πανελλήνιοι αγώνες και βγάλαμε και πρωταθλητές όπως προείπα και συνεχίζετε ακόμη και σήμερα. Τώρα στην πορεία με την βοήθεια και άλλων παραγόντων σημερινών γίνεται μια προσπάθεια να κρατηθεί αυτός ο σύλλογος, να κρατηθεί το όνομα ΑΓΟΦ και ειδικά το τμήμα του τένις έχει αξιόλογα παιδιά με ζήλο και προσπάθεια και οι προπονητές και οι αθλητές και πίσω οι γονείς των παιδιών οι οποίοι προσπαθούν με οτιδήποτε. Και με τα σημερινά δεδομένα λόγο κρίσης που υπάρχει να ανταποκριθούν στα παιδιά τους και να δώσουν μια κατεύθυνση προς το τένις.

Ερευνητής: *Μπορείτε να θυμηθείτε κάποια άλλα σημαντικά για εσάς περιστατικά από εκείνα τα χρόνια;»;*

Α. Α: Αυτά τα λίγα

Ερευνητής: *Αν δε θυμάσαι κάτι άλλο αυτά.*

A.3 Συνέντευξη Γ.Δ.

Γ. Δ : Είμαι ο Γ.Δ. καθηγητής Φυσικής Αγωγής από Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής που μετά έγινε Τ.Ε.Φ.Α.Α. Ήταν η μοναδική ακαδημία σωματικής αγωγής και μετά έγινε το παράρτημα Θεσσαλονίκης και τα άλλα παραρτήματα αργότερα. Ασχολήθηκα με το βόλεϊ και εγώ προσωπικά, σαν μαθητής έπαιζα χωρίς σύλλογο στην περιοχή μας αλλά όπου έβρισκα χωνόμουνα και μου άρεσε το άθλημα. Πήρα κάποια στοιχεία και από τη σχολή αν και όταν τελείωσα εγώ δεν υπήρχε έτος ειδίκευσης, όπως είχατε εσείς, αλλά χωνόμουν παντού και ρούφαγα κάποια πράγματα που αργότερα τα βρήκα μπροστά μου μετά και επειδή είχα και την ψώρα μπήκα και σε κάποιο αντικείμενο (το βόλεϊ) το οποίο μέχρι που συνταξιοδοτήθηκα το έφερα εις πέρας, καλώς ή κακώς με τα μέσα που είχαμε πιστεύω ότι δε θα μπορούσα να κάνω και κάτι παραπάνω. Στην περιοχή μας το τμήμα του βόλεϊ λειτούργησε με όλα τα τμήματα. Με την καλή διάθεση του συλλόγου, με μεγάλη προσπάθεια από μένα αλλά και από τα παιδιά τα οποία το ήθελαν πολύ και έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το οποίο με συγκίνησε και με παρέσυρε να λειτουργήσω πολύ περισσότερα τμήματα από όσα θα μπορούσα ως ένα άτομο που ήμουν αφού δεν είχα καμιά άλλη βοήθεια από άλλον συνάδερφο. Λειτούργησαν τμήματα παιδικά, εφηβικά, και ανδρών. Συμμετείχαμε και στα τρία πρωταθλήματα, δε θυμάμαι ακριβώς την χρονολογία αλλά συμμετείχαμε και σε πανελλήνια πρωταθλήματα αφού είχαμε προκριθεί και είχαμε

παίζει με συλλόγους οι οποίοι έπαιζαν και στην Α εθνική όπως η Ορεστιάδα, ο Δημόκριτος από Θεσσαλονίκη. Στα κορίτσια παίζαμε στην Αθήνα πανελλήνιο πρωτάθλημα αφού είχαμε προκριθεί με τις γυναίκες για μεγαλύτερη κατηγορία πήγαμε καλά για πρώτη φορά είχαμε και νίκη, ένας σύλλογός χωρίς μεγάλες εμπειρίες αλλά με παιδιά με θέληση. Η προσπάθεια ανταμείφθηκε διότι και παιδιά από το σύλλογο παίζανε και σε μεγαλύτερες κατηγορίες, μπορούσαν να παίζουν και περισσότερο αλλά από άλλους λόγους προσωπικούς ή οικονομικούς γιατί τα περισσότερα παιδιά δεν είχαν τον τρόπο να αθλούνται και να εργάζονται παράλληλα. Αποτέλεσμα ήταν να επιλέξουν το μεροκάματο από το βόλεϊ. Βέβαια δεν είχαμε και τόσο μεγάλη συμπαράσταση από πλευράς αθλητικών χώρων. Τώρα έγινε το γυμναστήριο που το ζητούσαμε χρόνια αλλά η θέληση για την προσπάθεια έγινε και με το παραπάνω και είμαστε ευχαριστημένοι εγώ τουλάχιστον έφυγα πολύ ικανοποιημένος και μάλιστα έχει και συνέχεια το τμήμα του βόλεϊ με τον Γιώργο Σιαμαντά που κάνει μία φιλότιμη προσπάθεια και έχει φτιάξει καλά τμήματα ειδικά των γυναικών. Το μόνο που μου έμεινε από όλη αυτή την προσπάθεια είναι η φιλοτιμία αλλά και η μεγάλη διάθεση που είχαν τα παιδιά αφού σαν παράδειγμα το φέρνω, μου είχαν κάνει πρόταση για προπονητή άλλοι σύλλογοι που ήταν περισσότερο δελεαστικές για μεγαλύτερη διάκριση προσωπική δική μου αλλά επειδή ήμουν πολύ δεμένος με τα παιδιά και θεωρούμουν αναπόσπαστο κομμάτι από τα παιδιά όπως και τα παιδιά από μένα. Ποτέ δεν το σκέφτηκα και με μία λέξη, δεν μπορώ γιατί έχω φτιάξει αυτό το σύλλογο από τα γενοφάσκια του. Τα τμήματα όλα περάσανε από τα χέρια μου, τα παιδιά αυτά μεγάλωσαν και έγιναν άνδρες από τα παιδικά τμήματα και δεν μπορούσα να τα αποχωριστώ και είναι ένα γεγονός που με συγκινεί όταν το σκέφτομαι και τώρα πάλι που το ξανασκέφτομαι λέω έκανα πολύ καλά. Ήταν μια προσωπική προσπάθεια που τέλος πάντων για εκείνα τα χρόνια ήταν κάτι το σύνθημα γιατί είχαμε μεγάλη διάθεση και όρεξη για την άθληση και δεν μπαίναν κίνητρα άλλα πέρα από τον αθλητικό κομμάτι. Το οικονομικό ούτε καν το σκεφτόμασταν γιατί αυτό που κάναμε το αγαπούσαμε εν αντιθέσει με σήμερα που λίγο πολύ τα πράγματα είναι λίγο συγκεχυμένα.

Ερευνητής: *Πριν τον σύλλογο τον ΑΓΟΦ που αθλούνταν τα παιδιά υπήρχε κάτι στη Φιλιππιάδα;*

Γ. Δ: Όχι δεν υπήρχαν αθλητικοί χώροι. Είχαμε μόνο στο σχολείο που εργαζόμουνα στην αυλή του σχολείου χωμάτινο έδαφος βέβαια με ψηφίδα. Εγώ είχα μέχρι και κινητούς δοκούς βόλεϊ και για τις εκδρομές αλλά και την ώρα της γυμναστικής επειδή πολλές φορές κάναμε στο προαύλιο και είμαστε πολλά τμήματα ή πηγαίναμε και στο γήπεδο. Είχαμε και

μεταφερόμενους δοκούς και κάναμε το βόλεϊ και στην ώρα της γυμναστικής περισσότερο από άλλα τμήματα. Όχι δεν είχαμε χώρους, ότι υπήρχε στο προαύλιο και αυτό με δική μας προσπάθεια όπως και στο καινούργιο το γυμνάσιο που πήγαμε φτιάξαμε το κλειστό γυμναστήριο. Καλούτσικο ήταν μας εξυπηρετούσε για τους αγώνες και εξωτερικά με προσωπική προσπάθεια φτιάξαμε ότι υπήρχε και δεν ξέρω αν υπάρχουν ακόμα γιατί πέρασα μία μέρα από το σχολείο και τα είδα όλα βγαλμένα και από το μπάσκετ και από το βόλεϊ. Δεν υπάρχουν δε ξέρω γιατί, τι μπορεί να εμποδίζουν αυτά τα πράγματα και βγήκαν.

Ερευνητής: *Κύριε Γ. αν θυμάστε κάτι άλλο;*

Γ. Δ: Είχαμε δημιουργήσει μία καλή σχέση με όλους τους αθλητικούς παράγοντες τις περιοχής μας, των νομών της Ηπείρου και προσπαθούσαμε ο ένας με τον άλλον να δημιουργήσουμε κάτι καλύτερο και πιστεύω ότι για την προσπάθεια που κάναμε και τις προϋποθέσεις που είχαμε κάναμε κάτι που άφησε κάτι για την συνέχεια, και πιστεύω θα πάνε και καλύτερα τα παιδιά.

A.4 Συνέντευξη Π. Γ.

Ερευνητής: *Θα ήθελα να σας παρακαλέσω, να μου αφηγηθείτε πώς ιδρύθηκε ο ΑΓΟ και όσα γεγονότα και εμπειρίες ήταν για εσάς σημαντικά από εκείνη την περίοδο. Έχετε όσο χρόνο θέλετε. Αν θέλω να σας ρωτήσω κάτι, θα το κάνω όταν τελειώσετε..*

Π. Γ.: Λέγομαι Π.Γ ήμουν καθηγητής φυσικής αγωγής και διδάκτορας φιλοσοφίας παιδαγωγικών επιστημών. Διορίστηκα το 1967 στην Άρτα και το 1969 ήρθα στην Φιλιππιάδα. Τα δέκα πρώτα χρόνια ήταν εκείνα που καθόρισαν και την πορεία μου σαν εκπαιδευτικός και το 1978 το υπουργείο παιδείας με κάλεσε να κάνω μετεκπαίδευση παιδαγωγικά, ψυχολογία. Στα μαθήματα τα οποία διδασκόμασταν, τα θεωρητικά μαθήματα υπήρξε και ένα νέο άθλημα, το μάθημα της αντισφαίρισης ,το σημερινό τένις, που θα έπρεπε για πρώτη φορά να διδαχτεί στην γυμναστική ακαδημία από τον καθηγητή φυσικής αγωγής Σταύρο Δουβή. Πράγματι άρχισα να παρακολουθώ τα μαθήματα, μου άρεσε πάρα πολύ γιατί από πολύ μικρός σε ηλικία δεκατεσσάρων με δεκαπέντε χρονών έπαιζα πολύ ωραίο πινγκ πονγκ. Μου άρεσε αλλά πέρα από αυτό γνώριζα σαν άνθρωπος και σαν εκπαιδευτικός την παιδαγωγικότητα αυτού του αθλήματος και την δια βίου άθλησή του δηλαδή και μέχρι και τα ογδόντα χρόνια μπορούσε να παιχτεί. Το 1978 τελείωσα την μετεκπαίδευση και

γύρισα στην Φιλιππιάδα άρχισα να το διδάσκω στα παιδιά των φίλων μου το καλοκαίρι και το Σεπτέμβριο μήνα με την έναρξη του σχολείου καθιερώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας η καθιέρωση των αθλητικών δραστηριοτήτων. Δηλαδή οι γυμναστές ασχολούνταν τα Σάββατα με την εκμάθηση και άσκηση των παιδιών στο γυμνάσιο. Τότε κάλεσα τους συναδέλφους φυσικής αγωγής και τους είπα «παιδιά μπορείτε να βοηθήσετε» εγώ γνωρίζω το άθλημα της αντισφαίρισης, έχω κάνει μετεκπαίδευση και έχω περάσει και δύο σχολές. Μία με έναν Αμερικανό τον Μπενιβάρ και άλλη μία με τον Εγγλέζο τον Λη όπου και πήρα δίπλωμα επαγγελματία προπονητού στο τένις. Αν θέλετε βοηθάτε για να κάνουμε αυτό το πράγμα. Πράγματι τα παιδιά πιστέψανε σε αυτά που τους είπα, ότι είναι κάτι το πρωτοποριακό που θα κάνουμε σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας. Είμαστε οι πρώτοι που θα κάνουμε τέτοιο πράγμα, και αρχίσαμε να διδάσκουμε τώρα το τένις αγοράζοντας τα ίδια τα παιδιά ρακέτες και μπαλάκια. Βέβαια όχι επαγγελματικές ρακέτες αλλά ρακέτες φθηνές. Αρχίσαμε κάθε Σάββατο να κάνουμε το μάθημα αυτό και τα παιδιά το ευχαριστηθήκανε πάρα πολύ. Παράλληλα δε πηγαίναμε και σε ένα χώρο δίπλα από το αστυνομικό τμήμα στο κέντρο της πόλης που ήταν μια πλατεία παλιά, το «τζαμί». Εκεί υπήρχε μια πλατεία πλακόστρωτη, λέω παιδιά εδώ εγώ θα σας κάνω γήπεδα τένις και γέλαγαν τα παιδιά, θα σας κάνω γήπεδα τένις και βάλαμε ένα φιλέ και παίζαμε. Αφού είδα ότι τα παιδιά ζητούσαν να μαθαίνουν όλο και περισσότερα συγκέντρωσα τους καθηγητές φυσικής αγωγής και τους είπα ότι εδώ εμείς βγάζουμε πρωταθλητές Ελλάδος στο στίβο και όλα τα παιδιά τα δικά μας πηγαίνουν στην Πρέβεζα και ακούγεται η Πρέβεζα. Δε κάνουμε ένα σύλλογο με βόλεϊ, μπάσκετ, στίβο και τένις για να δώσουμε μια αίγλη, μια προβολή για τον τόπο μας να ακούγεται η Φιλιππιάδα. Πράγματι οι γυμναστές συμφωνήσανε. Ήταν ο Γ. Ροντογιάννης και ο Δ. Κώστας και καλέσαμε μετά ανθρώπους από την Φιλιππιάδα δασκάλους, τραπεζίτες, δημοσίους υπαλλήλους, και τον δήμαρχο και κάνανε μια σύναξη πως να δημιουργήσουμε ένα σύλλογο για να μπορούμε να απασχολούμε τα παιδιά και να έχουμε και την ακτινοβολία που θα είχαν σαν πρωταθλητές Ελλάδος αλλά και σαν Φιλιππιάδα. Πράγματι αποφασίστηκε να κάνουμε το σύλλογο εκτός όμως του Εθνικού Φιλιππιάδας. Να γίνει ξεχωριστός σύλλογος με τα τέσσερα αυτά τμήματα. Αποφασίστηκε και κάνουμε εκλογές και πρώτος πρόεδρος αναλαμβάνω εγώ, ανέλαβα τη διοίκηση για να κάνω προγραμματισμό και οργάνωση της διοίκησης γιατί χρειαζόταν να κάνουμε κάποια έγγραφα, αναγνώριση καταστατικών εν συνεχεία να πάω σε κάθε ομοσπονδία ξεχωριστά για να αναγνωρίσουν τα τμήματα και εν συνεχεία να αρχίσουμε τις δραστηριότητες και οι γυμναστές που ήμασταν, καθένας με το τμήμα του. Αναγνώρισα τα τμήματα επέστρεψα στη Φιλιππιάδα και λέω σε

όσους ήταν στο διοικητικό συμβούλιο εμένα η αποστολή μου έχει λήξη και πρέπει να πάω στο χώρο μου στο τένις σαν προπονητής πλέον να αρχίσω να κάνω την διδασκαλία του μαθήματος της αντισφαίρισης στα παιδιά. Έτσι και έγινε αλλά παράλληλα από το 1978 μέχρι το 1981 που έγινε η αναγνώριση του συλλόγου είχα γράψει και το πρώτο βιβλίο για το τένις «Τένις για όλους». Ήταν το πρώτο βιβλίο που είχε γράψει γυμναστής για το τένις στην Ελλάδα. Το 1981 ήταν και η πρώτη μας συμμετοχή με τα παιδιά που κάναμε την πρώτη μικρή ομάδα στο τένις (εγώ τώρα ξεφεύγω από τα άλλα τμήματα και θα μιλήσω μόνο για το τένις). Αρχισα να παίρνω παιδιά από το σχολείο που είχαμε αρχίσει τις αθλητικές δραστηριότητες αλλά και παράλληλα να παίρνω και παιδιά από το δημοτικό σχολείο από την ηλικία των πέντε μέχρι των επτά ετών και από το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο 5-7 ετών γιατί εκεί είναι η βάση που χρειάζεται γιατί είναι μια μακροχρόνια εκπαίδευση στα παιδιά για να μπορούν μετά να έχουν απόδοση σαν καλοί αθλητές και από αυτά τα παιδιά βγήκαν και οι πρωταθλητές της Φιλιππιάδας. Φτιάξαμε ένα γήπεδο με πρωτοβουλία του προέδρου του κυρίου Πανή φτιάξαμε τα δύο γήπεδα στην πλατεία των τριών Ιεραρχών. Τα παιδιά πήγαν στην εκκλησία και εμείς βάζαμε τους πασσάλους και την περίφραξη και φτιάξαμε τα δύο γήπεδα, ένα και μισό για την ακρίβεια και αρχίσαμε την καθημερινή προπόνηση με τα παιδιά. Στο τέλος της χρονιάς του 1981 ήταν και η πρώτη φορά που πήγαμε να λάβουμε μέρος σε συλλογικούς αγώνες στο πανελλήνιο πρωτάθλημα των Αθηνών. Τον Μάιο μήνα πήγαμε και τα παιδάκια αυτά ήταν ο Κ. Γεωργούλας, ο Απ. Παππάς, ο Ν. Παπαμιχαήλ και ο Χρ. Ντόβας. Αυτά τα παιδάκια χάσανε από τον πρώτο αγώνα αλλά με μόνη διαφορά ότι όλοι οι προπονητές που γνωρίζουν από τένις και παρακολουθούσαν το παίξιμο των παιδιών λέγαν ότι αυτά τα παιδιά θα γίνουν πάρα πολύ καλοί παίκτες, ίσως να τους καμαρώσουμε και πρωταθλητές. Την ίδια χρονιά (1981) πήγαμε και στο πανελλήνιο Πανεπαρχιακό πρωτάθλημα από όλη την επαρχία και εκεί είχαμε μία διάκριση, έφτασε στα ημιτελικά ο Κ. Γεωργούλας αλλά δεχτήκαμε και σκληρή κριτική ότι υποβαθμίζουμε το επίπεδο του παιχνιδιού γιατί δεν είμαστε τόσο πολύ καταρτισμένοι σε επίπεδο αγωνιστικό γιατί πράγματι δε μπορείς να ανταποκριθείς σε ελάχιστο χρονικό διάστημα να βγεις πρωταθλητής. Δεχθήκαμε κριτική από την Κέρκυρα και τα Γιάννενα οι οποίοι μας είπαν ότι δε γίνεται να έρχεται η Φιλιππιάδα με ένα χρόνο προετοιμασία. Όταν πήρα το λόγο τους είπα ότι του χρόνου στη Ρόδο θα σας πάρω τα κεφάλια και πράγματι την άλλη χρονιά ο Κ. Γεωργούλας ανακηρύχθηκε πρωταθλητής των Πανεπαρχιακών αγώνων. Το 1982 με 1983 έρχεται ένας φοιτητής της γυμναστικής ακαδημίας Κ. Μάντης ήρθε στη Φιλιππιάδα και ήθελε να αγοράσει το βιβλίο το δικό μου το «Τένις για όλους» και πήγε στον Μ.

Κατραχούρα που ήταν πρόεδρος τότε και του λέει ότι η γυμναστική ακαδημία επιθυμεί να κάνει μία σχέση, σύναξη, να υπάρξει μία επαφή μεταξύ Φιλιππιάδας και γυμναστικής ακαδημίας με το τένις. Θέλετε; Μπορείτε; Πραγματικά του είπαμε δεχόμαστε και μου λέει ο πρόεδρος να πας Πάνο. Πήραμε με το αυτοκίνητο μου τέσσερα παιδιά και ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου ο Γ. Λέτσος και με έναν άλλο γυμναστή τον Δ. Κώστα και πήγαμε στη Βουλγαρία και μας φιλοξένησαν εκεί για δέκα πέντε μέρες και εκεί τα παιδιά κάνανε προπόνηση με τους φοιτητές υπό την καθοδήγηση του Άνγκελ Πένσεφ που ήταν στην καρέδρα υπεύθυνος και τους φοιτητές που ήταν αθλητές αλλά και φοιτητές και κάνανε προπόνηση στα παιδιά. Μετά από δύο μέρες αφού έδωσα το βιβλίο μου στον Πένσεφ ένας Βούλγαρος του το μετάφρασε και έμεινε πολύ ενθουσιασμένος από το βιβλίο το δικό μου αλλά μου λέει «το βιβλίο είναι πάρα πολύ καλό αλλά δε μπορεί μέσα σε τόσο χρονικό διάστημα τα παιδιά να παίζουν τόσο ωραίο τένις» (μέσα σε δύο χρόνια). Απαντάω εγώ ασχολούμαι και έχω ένα προβληματισμό, τα Σάββατα που κάνω (τένις) στα παιδιά πρέπει να τα διορθώσω. Δεν ξέρω αν με προίκιζε η φύση να κάνω δικές μου ασκήσεις και να διορθώνω τα σφάλματα των παιδιών και γι' αυτό έχουν τέτοια βελτίωση και παίζουν τόσο ωραίο τένις όπως διαπιστώνεται. Ο δε Γεωργούλας κέρδιζε σχεδόν όλους τους φοιτητές που ήταν αθλητές στην Βουλγαρία. Αφού περάσαν δέκα πέντε μέρες μου λέει πριν φύγουμε θέλω αυτές τις ασκήσεις να τις δω όταν θα έρθουμε στην Ελλάδα θέλω να τις δω. Πράγματι τον Σεπτέμβριο μήνα ήρθαν κάτω και κουβεντιάσαμε εδώ και μου λέει θέλω να δω τις ασκήσεις. Τις πήρε τις ασκήσεις αυτές και ο Μάντης που ήταν μαζί μας στο δωμάτιο του εξηγούσε τι έκανα σε κάθε άσκηση. Αφού τελείωσε μου λέει θερμά συγχαρητήρια για αυτά που έκανες και θέλω τις ασκήσεις αυτές να μου τις δώσεις να τις γράψουμε βιβλίο για τους φοιτητές της Βουλγαρίας. Θα κάνω ένα διάλλειμα τρία χρόνια για να γράψω τις ασκήσεις με το ραπιδογράφο και να γράψω και το περιεχόμενο, το πως έπρεπε να εκτελεστεί η κάθε άσκηση. Παράλληλα οι άνθρωποι αυτοί που έμειναν εδώ δώσανε στο δήμαρχο να καταλάβει ότι το τένις είναι κάτι το διαφορετικό, είναι κάτι το οποίο θα προβάλλει την πόλη διότι θα γίνουν αγώνες και θα έχει πανελλήνια προβολή αλλά ίσως και παγκόσμια πρωταθλήματα. Ο δήμαρχος κατά ένα τρόπο πείστηκε να γίνουν νέα γήπεδα, όχι νέα γήπεδα ενάμιση γήπεδα που είχαμε, να γίνουν τέσσερα με πέντε γήπεδα. Φύγανε οι Βούλγαροι και την άλλη την χρονιά το 1983 πήγαμε στους πανελλήνιους αγώνες τένις στην Αθήνα με τον Β. Χήτα συνοδό μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Πήγαμε με τα παιδιά επάνω με τον Βούλγαρο τον προπονητή τον Λούπο Γκένοφ ήμασταν πάρα πολύ φίλοι και είχε επικοινωνία με τον Πένσεφ τον Βούλγαρο καθηγητή από την γυμναστική ακαδημία τον

οποίο τον είχε και φοιτητή αλλά και αθλητή στην εθνική ομάδα πρωταθλητή όταν ο Αγγελ Πένσεφ ήταν προπονητής στην Εθνική ομάδα της Βουλγαρίας και του μίλησε για μένα. Δημιουργήσαμε μία σχέση αφού είχα αρχίσει να μαθαίνω αλλά και να μιλάω και λίγα Βουλγάρικα. Πηγαίνοντας στην Αθήνα μας λέει ο Γκένοφ ότι φέτος έχουμε Βαλκανικούς αγώνες στην Ελλάδα. (Βαλκανικούς αγώνες) αυτή είναι η ευκαιρία να κάνουμε γήπεδα τένις και παίρνουμε τηλέφωνο τον Δήμαρχο και του λέμε έχουμε Βαλκανικούς αγώνες φέτος στη Φιλιππιάδα, αναλαμβάνεις να φτιάξεις τέσσερα γήπεδα να κάνουμε τους Βαλκανικούς; Ο Β. Χήτας απάντησε θετικά και έτσι το 1984 κάναμε τους αγώνες στη Φιλιππιάδα, πανελλήνιους αγώνες και εν συνεχεία μετά τα άλλα χρόνια αρχίσαν να γίνονται και παγκόσμια πρωταθλήματα. Την άλλη χρονιά (1985) πηγαίνοντας ξανά στην Βουλγαρία κουβέντα στην κουβέντα με τον Πένσεφ μου πρότεινε να κάνω διδακτορικό και έκανα αίτηση και με δεχθήκανε στο Πανεπιστήμιο για να κάνω το διδακτορικό μου πάνω στο τένις. Παράλληλα γράφτηκε και το βιβλίο στα βουλγάρικα και μοιράστηκε στους φοιτητές στη βουλγάρικη γλώσσα και ήμουν ο πρώτος αλλοδαπός που έγραψε για την γυμναστική ακαδημία βιβλίο για το τένις. Το 1984 κάναμε τους Βαλκανικούς αγώνες με μεγάλη επιτυχία και το παράξενο είναι ετούτο ότι ένα παιδάκι που ξεκίνησε πριν από τέσσερα χρόνια σε ηλικία δεκατεσσάρων χρονών να παίζει τένις που είναι πρωτόγνωρο για τα δεδομένα του τένις (αν δε ξεκινήσεις από έξι ή επτά χρονών), ήταν στην εθνική ομάδα, ο Κ. Γεωργούλας από την Φιλιππιάδα. Παράλληλα αφού γράψαμε το δεύτερο βιβλίο με τον κύριο Πένσεφ αποφασίσαμε αυτό το βιβλίο να γραφεί στα ελληνικά, το μεταφράσαμε και το καθαροέγραψα ξανά από την αρχή και το βγάλαμε και στα ελληνικά με τίτλο «Προγραμματισμός και οργάνωση της διοίκησης της εκπαίδευσης του τένις» το οποίο πιστεύω ότι δεν υπάρχει έχει εξαντληθεί και δεν το ξανά κυκλοφόρησα αλλά πιστεύω ότι ήταν το ευαγγέλιο για το Ελληνικό τένις μέχρι την ηλικία των δεκατεσσάρων ετών που εκεί τίθενται και οι βάσεις για το επαγγελματικό τένις, τον πρωταθλητισμό και τον επαγγελματισμό. Παράλληλα άρχισα να γράφω το διδακτορικό που ήταν πάνω στο τένις, στην οργάνωση και διοίκηση του τένις, πως πρέπει να γίνεται το τένις στην Ελλάδα. Είχα μία πολύ καλή ομάδα από παιδιά όλων των ηλικιών για τα οποία κάνανε σύγκριση στατιστικής με τα παιδιά της Φιλοθέης και τα παιδιά του ομίλου αντισφαίρισης Αθηνών και τα παιδιά τα δικά μου ήτανε σε πολύ προηγμένα επίπεδα κάνανε φοβερά άλματα κάτω από την καθοδήγηση αυτού του προγράμματος. Και έτσι το 1989 πήγα και έδωσα τα πρώτα μαθήματα που είναι υποχρεωτικά να δώσω, βουλγάρικη γλώσσα, θεωρητική και μεθοδική και παγκόσμια φιλοσοφία. Ήταν πάρα πολύ δύσκολα πολύ διάβασμα και εκείνη την εποχή

ήμουν πολύ απασχολημένος, απλά και μόνο να πω ότι έφτιαχνα πρώτα το σπίτι, ήμουν διευθυντής στο γυμνάσιο, ήμουν προπονητής στη Φιλιππιάδα, περιφερειακός ομοσπονδιακός προπονητής από Κέρκυρα μέχρι την Πάτρα (κάθε Σαββατοκύριακο ήμουν και σε μια διαφορετική πόλη) και ήμουν και βοηθός του ομοσπονδισκού προπονητή της εθνικής ομάδας τένις του Γκένοφ. Έδωσα τα πρώτα μαθήματα, έπρεπε να περάσω αυτά τα μαθήματα πρώτα για να μπορέσω να υποβάλλω στο αρχείο την διατριβή μου. Έκανα την διδακτορική μου διατριβή και πήγα μετά από ένα χρόνο και έκανα εσωτερική υπεράσπιση στη γυμναστική ακαδημία και επίσημη υπεράσπιση στο ανώτατο επιστημονικό συμβούλιο κρίσεως, εκεί δε γίνεται από δύο ή τρεις η κρίση για το διδακτορικό αλλά είναι τριάντα τρεις καθηγητές από όλα τα πανεπιστήμια της Σόφιας. Αυτοί αφού έκανα την εισήγηση, δέχτηκα ερωτήσεις και απαντούσα και στο τέλος κάνανε ψηφοφορία με κάλπη και ανακηρύχτηκα διδάκτωρ φιλοσοφίας παιδαγωγικών επιστημών. Παράλληλα μετά ήμουν στην τεχνική επιτροπή της ομοσπονδίας για τρία με τέσσερα χρόνια και εν συνεχεία έγινα σχολικός σύμβουλος στα Γιάννενα. Με έδρα τα Γιάννενα και τους νομούς Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας Κέρκυρας και Παξών. Και από εκεί μετά από έξι με επτά χρόνια που έκατσα σχολικός σύμβουλος υπέβαλα την παραίτησή μου γιατί το υπουργείο παιδείας αλλιώς μας έβλεπε τους σχολικούς συμβούλους και εγώ δεν το δεχόμουν και έτσι σηκώθηκα και έφυγα 5 χρόνια νωρίτερα. Ο Α.Γ.Ο.Φ σήμερα έχει φτιάξει πέντε γήπεδα όλοι οι δήμαρχοι της Φιλιππιάδος ανεξαρτήτως της κομματικής τους τοποθέτησης πιστεύαν ότι τους έλεγα εγώ και τους καθοδηγούσα και κάναμε αξιόλογα έργα στο χώρο αυτό του τένις. Είναι πολύ όμορφος χώρος μέσα στο κέντρο της πόλης με πέντε γήπεδα τένις, πλήρη φωτισμό, αναψυκτήριο, με ντους, με γραφεία και όλοι όσοι έρχονται τα καμαρώνουν. Κάναμε δε στους αγώνες που κάναμε αλλά και στους βαλκανικούς αγώνες κάναμε μεγάλη δεξίωση και χοροεσπερίδα υποδοχής όλων των ξένων αποστολών και σε όλους από όλοι την Ελλάδα που έρχονταν και συμμετείχαν στα πρωταθλήματα γνωριμίας και φιλίας του Α.Γ.Ο.Φ κάναμε τραπέζι και όλοι θυμούνται τι ωραία περάσαμε. Σήμερα ο Α.Γ.Ο.Φ έχει (ως προπονητές) πέντε παιδιά τα οποία υπήρξαν μαθητές μου, τελείωσαν την γυμναστική ακαδημία, ένας δε από αυτούς έχει κάνει και διδακτορικό στην Βουλγαρία με καθηγητή τον Αγκελ Πένσεφ και χαίρομαι όταν πηγαίνω και τα καμαρώνω και βλέπω από ηλικίες πέντε ετών ως δέκα οχτώ ετών τα γήπεδα να είναι γεμάτα, να σφύζουν από ζωή και το σπουδαιότερο από όλα τα παιδιά αυτά θα βρουν πολύ καλό δρόμο στη ζωή τους γιατί αν θυμάμαι καλά όλα τα παιδιά που διακρίθηκαν στο τένις έχουν γίνει όλοι επιστήμονες,

γιατροί, μηχανικοί, γυμναστές πάρα πολλοί, οικονομολόγοι. Τέλος δε ξέρω αν θέλεις Τάσο μου κάτι άλλο να σου πω.

Ερευνητής: *Αναφερθήκατε προηγουμένως στην ενασχόλησή σας με το Τένις. Μπορείτε να θυμηθείτε, πριν από την ενασχόληση με αυτό, αν είχατε ασχοληθεί με κάποιο άλλο άθλημα;*

Π.Γ.: Τι;

Ερευνητής: *Αν είχατε ασχοληθεί με κάποιο άλλο άθλημα και αν μπορείτε να θυμηθείτε κάποια σημαντικά για εσάς περιστατικά από εκείνα τα χρόνια;*

Π.Γ.: Με τον αθλητισμό... ήμουν πρώτα πρωταθλητής στο ακόντιο. Το 1959 ήμουν πρωταθλητής Ελλάδας στο ακόντιο στους μαθητικούς αγώνες. Το 1960 ήμουν πρωταθλητής Ελλάδας στο ακόντιο στους εφήβους. Το 1960 με την εθνική ομάδα βγήκα πρώτος στην Αίγυπτο, γυρνώντας το 1960 με πήραν στην Αστυνομία πόλεων για να κάνω την θητεία μου αλλά και να σπουδάσω και παράλληλα δε να κάνω και αθλητισμό στην αστυνομία, αλλά ήμουν άτυχος. Όταν πήγα στην αστυνομία με χτύπησε κάποιος στο στομάχι και έπαθα διάτρηση στομάχου και μου κάνανε ταυτόχρονα από κακή διάγνωση δύο εγχειρήσεις, σκωληκοειδίτιδα και στομάχι. Οπότε τα όνειρά μου, από το ζενίθ που ήμουνα βρέθηκα στο ναδίρ αλλά ένα χρόνο έκατσα στο σπίτι μου. Έφυγα παραιτήθηκα από την αστυνομία και πήγα στρατιώτης και εκεί μετατέθηκα στην Άρτα στο στρατολογικό γραφείο σαν βοηθητικός αλλά στην Άρτα που ήμουν είχα την ικανότητα και την ευχέρεια να με συντηρήσει.. έτρωγα στο σπίτι μου, έτρωγα φαγητό από το σπίτι μου και μου έφτιαχναν οι γονείς μου το καλύτερο. Παράλληλα τα απογεύματα προπόνηση και έπαιζα τότε ,αν θυμάμαι συγκεκριμένα ότι είπα ότι δεν είμαι άρρωστος, βόλεϊ καρφί ήταν το σύστημα (δεν ήταν το σύστημα ρολόι)και παίζαμε και στοίχημα. Στον ένα χρόνο με την προπόνηση που έκανα στο ακόντιο έριξα 65 μέτρα ακόντιο. Οι εφημερίδες έγραφαν 35 ή 65και με αμέσως μετά στην Εθνική ομάδα των ενόπλων δυνάμεων στη σχολή σωματικής αγωγής. Από εκεί βγήκα πρωταθλητής ενόπλων δυνάμεων στο ακόντιο, πήγα στο εξωτερικό και γυρνώντας πήρα το απολυτήριο μου του στρατού αφού δύο μήνες δεν είχα παρουσιαστεί πουθενά. Έτσι έφυγα, τελείωσα την γυμναστική ακαδημία το 1967 αφού το 1964 έδωσα εξετάσεις για τη γυμναστική ακαδημία γιατί δεν μπορούσα πιο πριν. Τελείωσα αριστούχος με υποτροφία το 1967 και διορίστηκα 29 Νοεμβρίου του 1967. Αυτά έχω να σου πω και εύχομαι στον Τάσο μου με την καρδιά μου να πετύχει ότι το καλύτερο. Εμείς πιστεύω του δώσαμε το κίνητρο να γίνει γυμναστής αλλά και θέλω τώρα αυτό το οποίο εφάρμοζαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι να γίνει πραγματικότητα. «τα νέα τα παιδιά από μας να γίνουν καλύτερα». Σε ευχαριστώ Τάσο μου.

Ερευνητής: *Θέλω να μου είσαι καλά.*

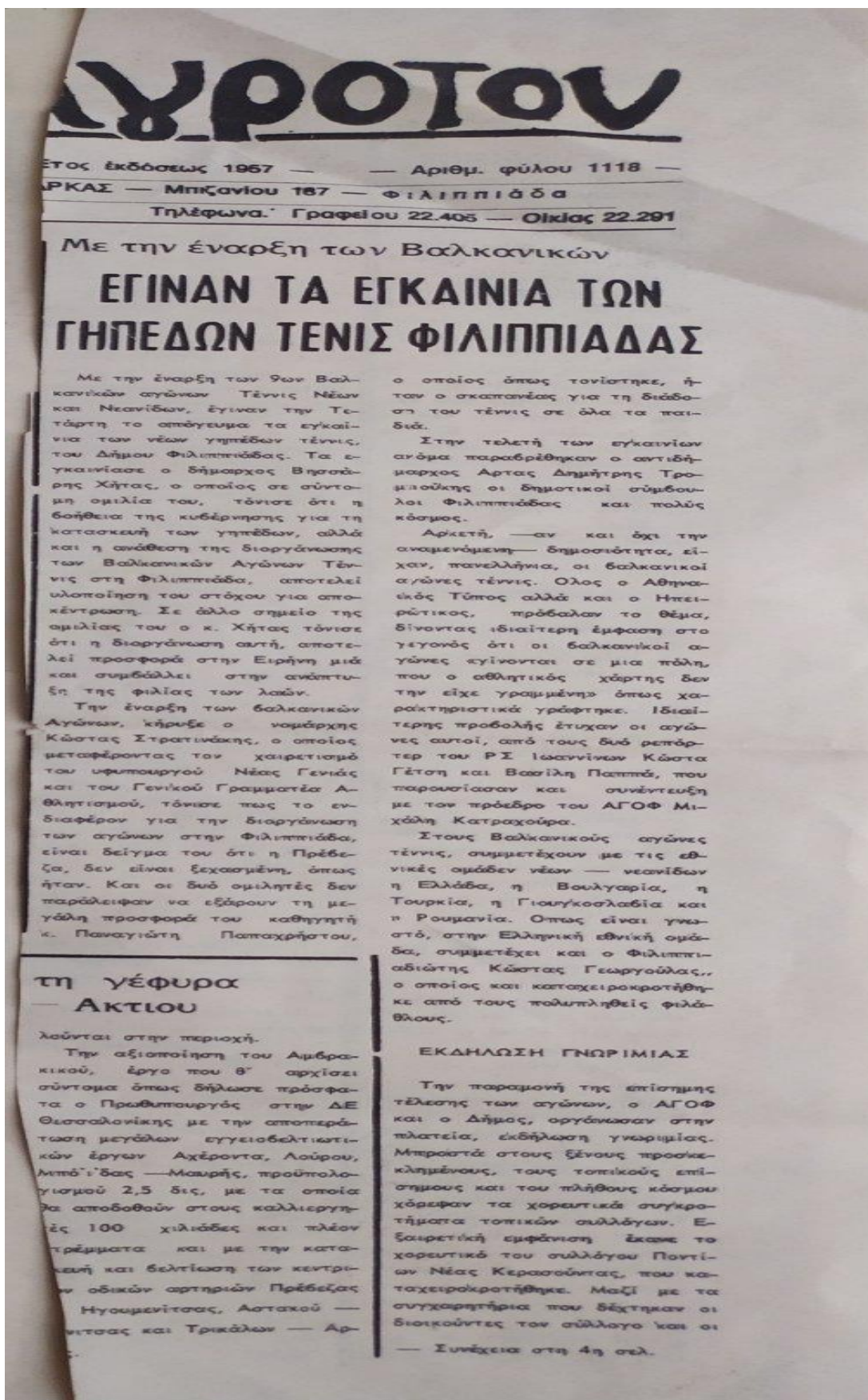
Παράρτημα Β: Φωτογραφίες και αποκόμματα από εφημερίδες

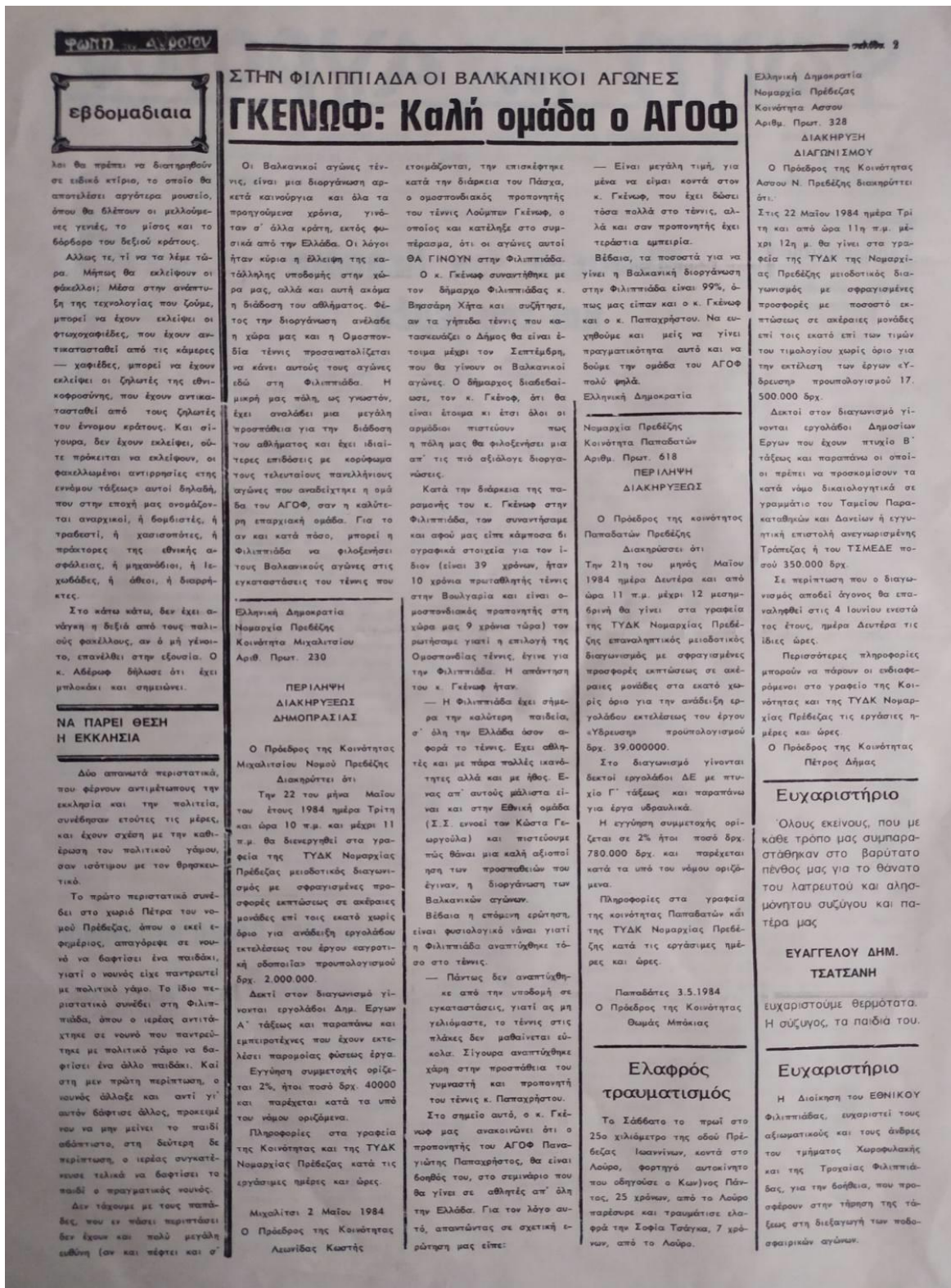
Εικόνα 1: Ο προπονητής με τους πρώτους μαθητές του στην πλατεία του «τζαμί»

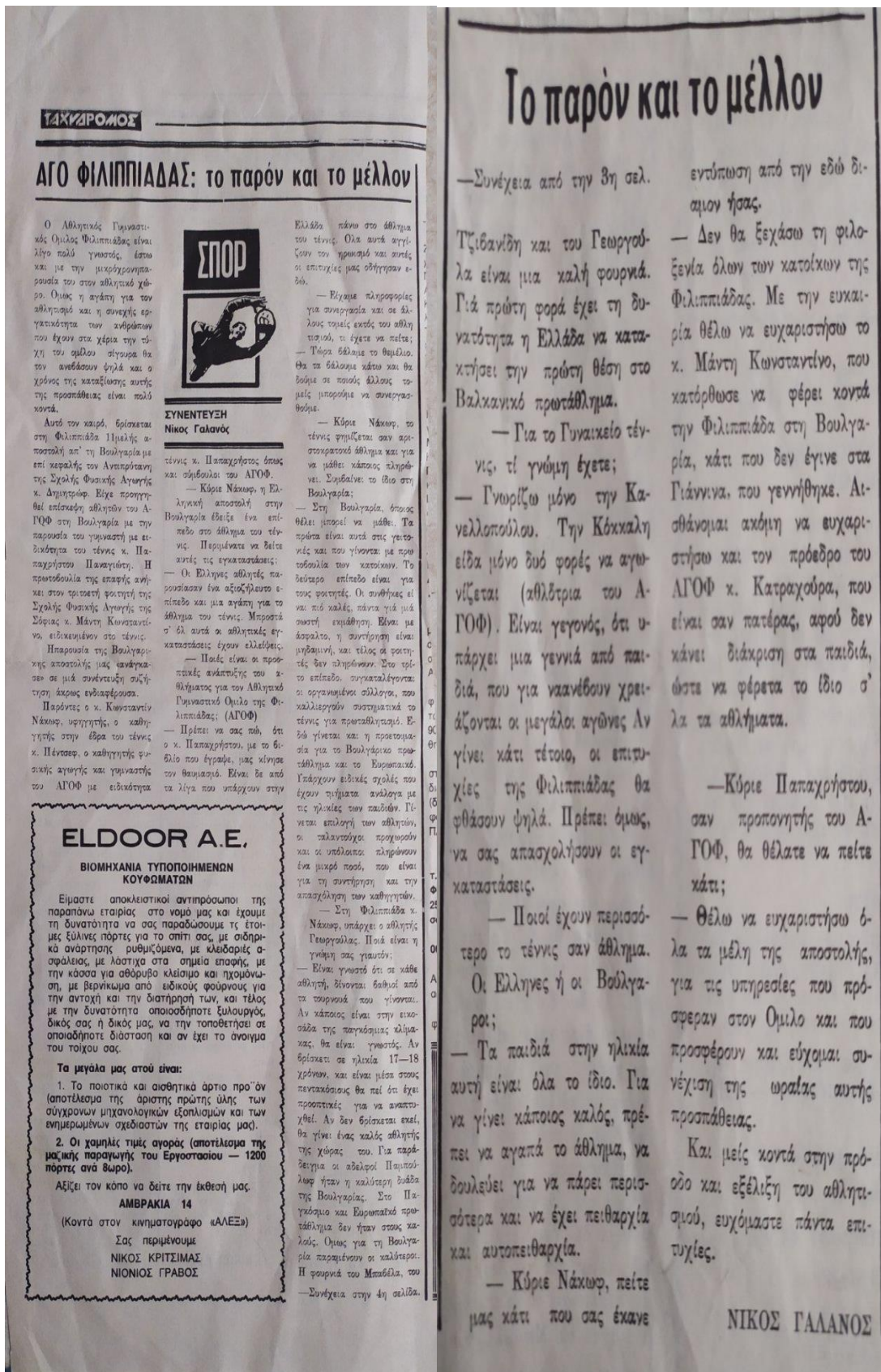
Εικόνα 2: Ο προπονητής του Α.Γ.Ο.Φ μαζί με κάποιους από τον σύλλογο στα καινούργια γήπεδα

Εικόνα 3: Απόκομα τοπικής εφημερίδας «Φωνή του αγρότου» 24 Αυγούστου για τα εγκαίνια των νέων γηπέδων τένις

Εικόνα 4: Απόσπασμα τοπικής εφημερίδας «Φωνή του αγρότου» 4 Μαΐου 1984 για τους βαλκανικούς αγώνες στην Φιλιππιάδα

Εικόνα 5: Αποκόμματα από τον «Ταχυδρόμο της Αρτας» εφημερίδα της Αρτας

TAMEION NOMIKON

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 53 & ΖΗΝΩΝΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

ΔΙΣΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ

ΕΤΟΣ & ΤΟΜΟΣ ΝΒ' • ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Παρασκευή 25 'Ιουλίου 1980 'Αρ. φύλ. 6115

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Τὸ ΤΑΜΕΙΟΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ἀνακοινοῖ ὅτι τὸ ΔΕΛΤΙΟΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ
ἐκδίδεται ἐκάστην ΔΕΥΤΕΡΑΝ καὶ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ καὶ
κυκλοφορεῖ αὐθημερόν.

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν κείμενα δεον νὰ ἀποστέλλωνται ἢ παραδίδωνται
δακτυλογραφημένα καὶ ἐπὶ καταβολῇ τῶν δικαιωμάτων τῆς δημοσιεύσεως
εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ταμείου (Σωκράτους 53) ἀνυπερθέτως, τὸ βραδύτερον
μέχρι καὶ τῆς 12 μεσημβρινῆς ὡς κάτωθι :

Διὰ μὲν τὸ φύλλον τῆς ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ΤΕΤΑΡΤΗΣ
Διὰ δὲ τὸ φύλλον τῆς ΔΕΥΤΕΡΑΣ μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
"Υλὴ προσαγομένη πέραν τῶν, ὡς ἄνω, προθεσμιῶν θὰ εἶναι ὁπαράδεκτος.

Τὸ ἀντίτιμον δημοσιεύσεως, ἀπὸ 1ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1980, καθω-
ρίσθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2968/6.11.79 'Απόφ. Δ.Σ. ὡς κάτωθι :

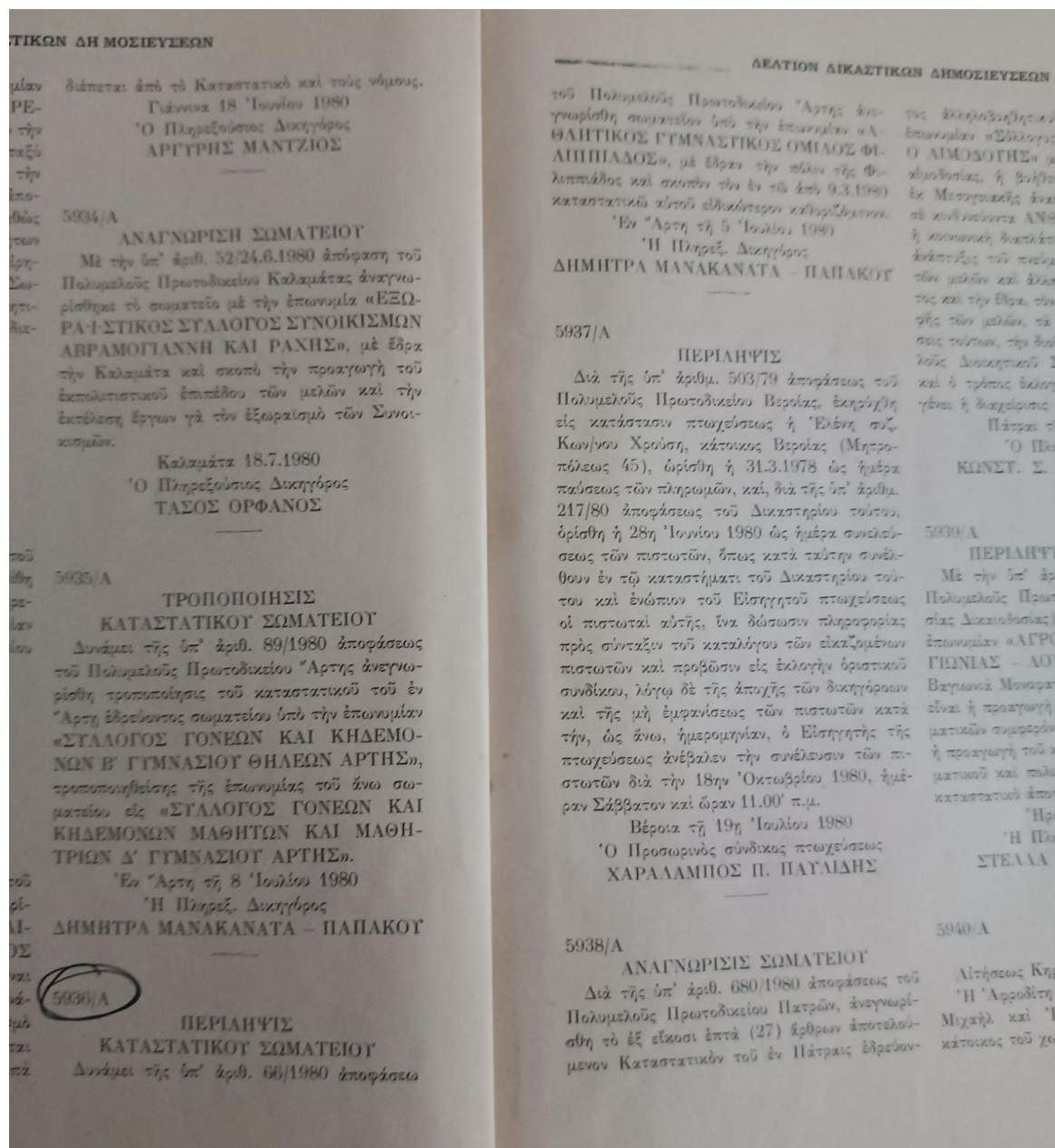
Δι' ἀπάσας τὰς δημοσιεύσεις, πλὴν πλειστηριασμῶν, δραχ. 20 κατὰ στίχον τῶν 40
γραμμμάτων, ὑπολογιζομένων ὡς τοιούτων καὶ τῶν μεταξὺ τῶν λέξεων κενῶν διαστημάτων.
Διὰ τὰς δημοσιεύσεις προγραμμάτων πλειστηριασμῶν :

Ἐπὶ ἀπαιτήσεως μέχρι	10.000	δραχ.	τιμὴ	κατὰ	στίχον	δραχ.	
» » »	50.000	»	»	»	»	»	8
» » »	100.000	»	»	»	»	»	12
» » »	300.000	»	»	»	»	»	16
» » »	500.000	»	»	»	»	»	20
» » »	1.000.000	»	»	»	»	»	28
» » »	1.000.001	καὶ ἄνω	»	»	»	»	32
» » »							40

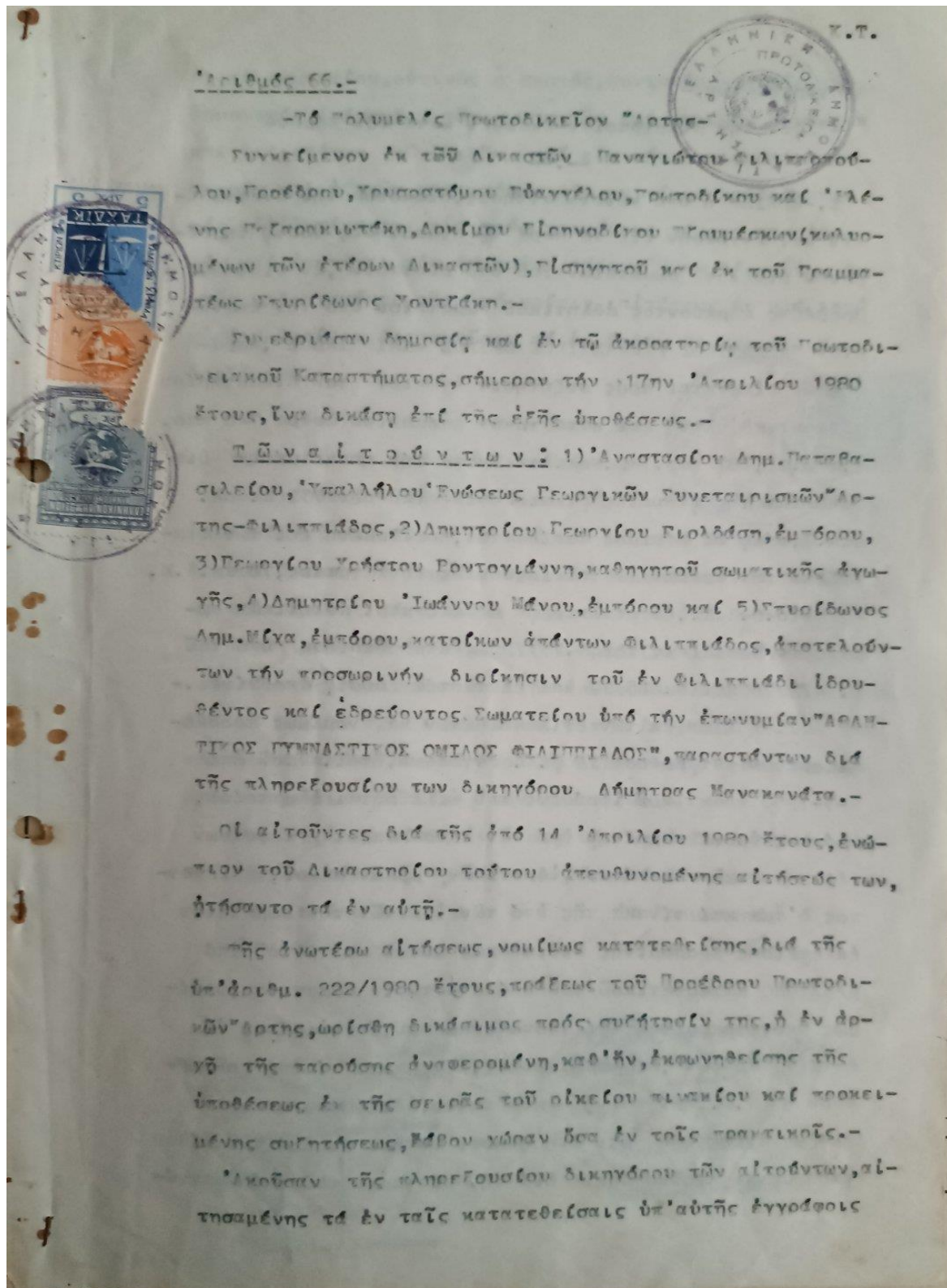
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου Δραχ. 30

(ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ)

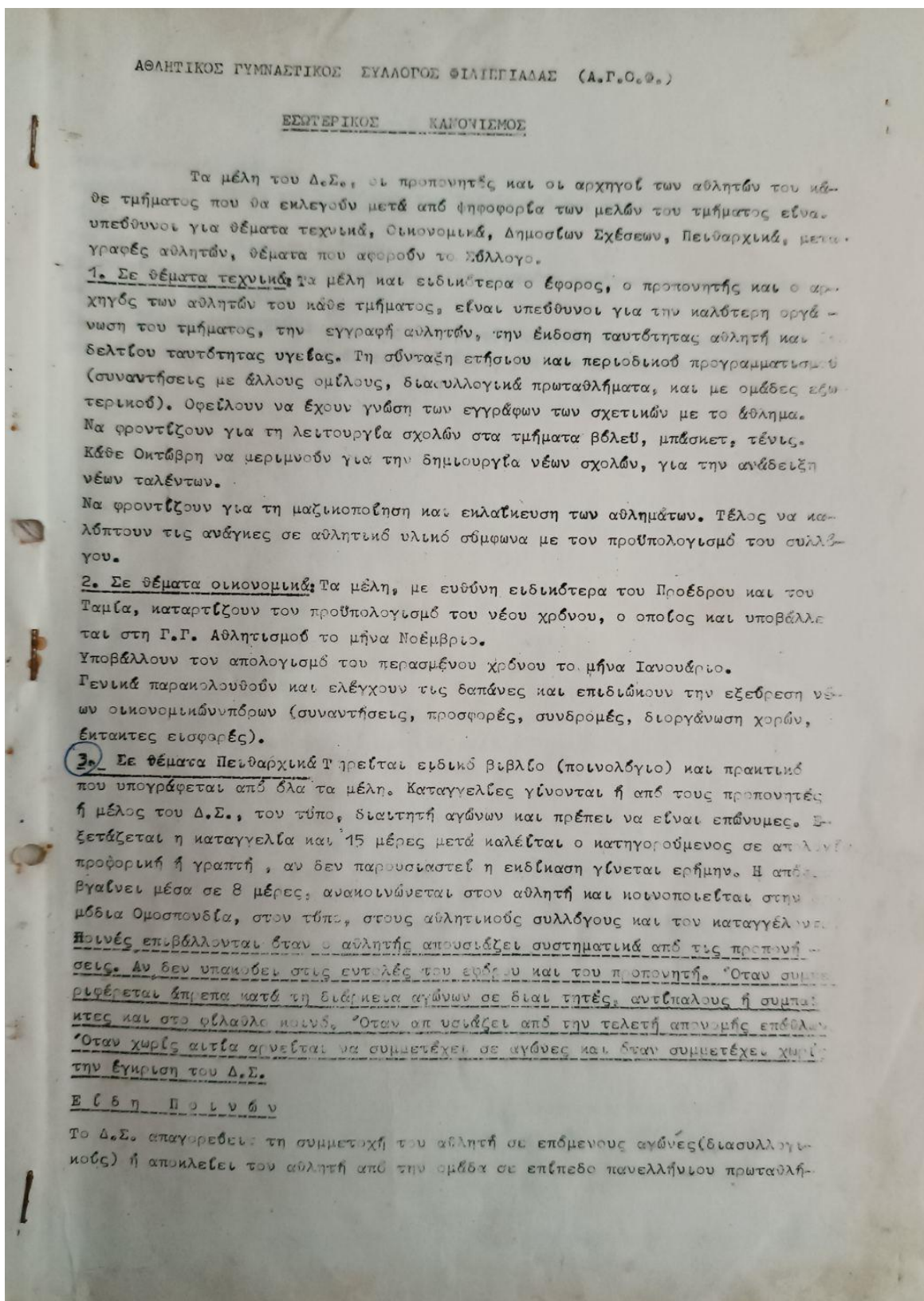
Εικόνα 6: Δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων

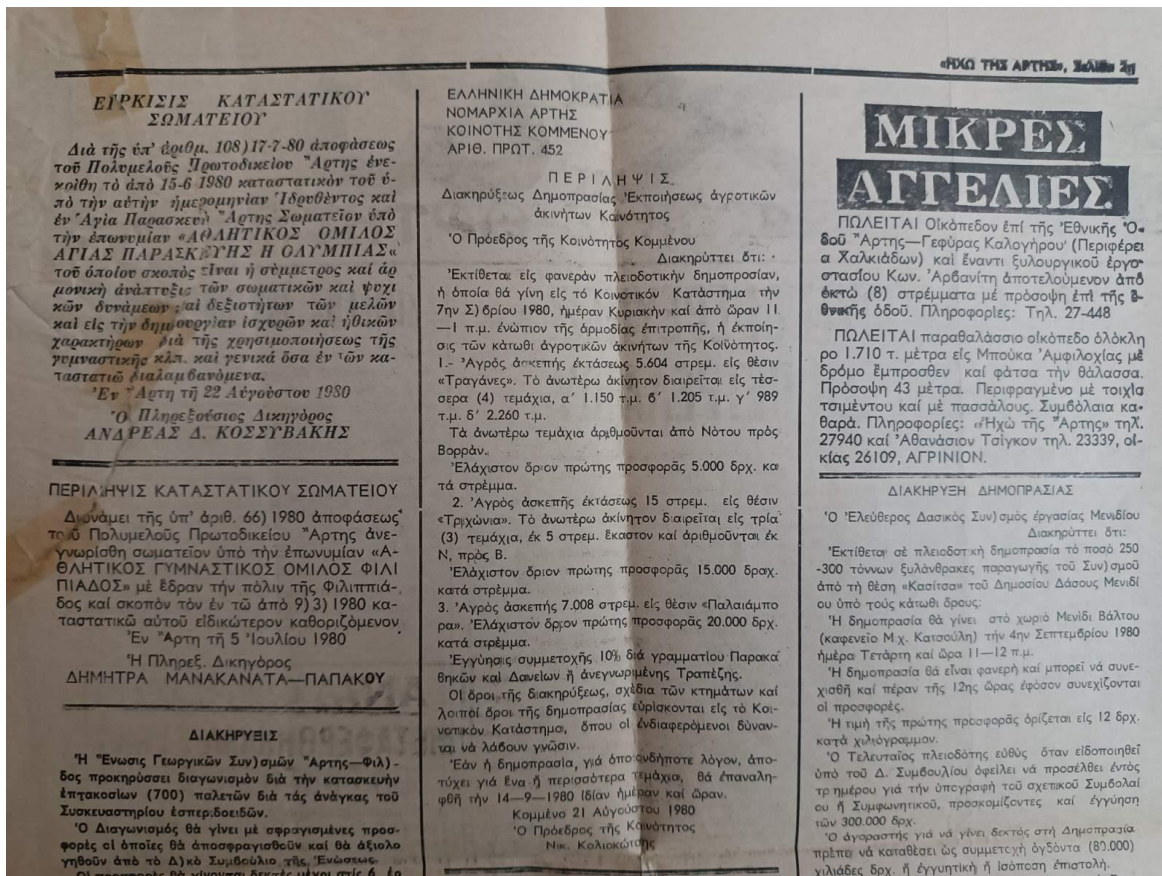
Εικόνα 7: Περίληψη καταστατικού Α.Γ.Ο.Φ στο Δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων

Εικόνα 8: Καταστατικό Α.Γ.Ο.Φ

Εικόνα 9:Εσωτερικός κανονισμός Α.Γ.Ο.Φ

Εικόνα 10: Απόκομα από την εφημερίδα «Ηχώ της Άρτας»

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.